

Sananselitystä

Sananselityksissä käsitellään kirkkovuoden kunkin pyhäpäivän yhtä evankeliumikirjan tekstiä. Selitykset on tarkoitettu sekä sanankuulijoille että sananjulistajien avuksi.

Tämä jakso alkaa 1. pääsiäisen jälkeisestä sunnuntaista ja päättyy 12. helluntain jälkeiseen sunnuntaihin.

Sydämen puhetta Jumalan kanssa

JOH. 16:23B-33

5. SUNNUNTAI PÄÄSIÄISESTÄ, RUKOUSSUNNUNTAI 5.5.

Jeesuksen jäähyväispuheen keskellä on jatkuvasti opetuslasten kysymyksiä. Yksi toisensa jälkeen ja välillä kaikki yhdessä he ihmettelevät, mitä Jeesus oikein puheillaan mahtaa tarkoittaa. Tässä on menossa kuin raamattupiiri, jossa pohditaan vaikeita asioita ja etsitään vastauksia Jeesukselta. Hän joutuu selittämään samoja asioita monta kertaa. Tekstissämme opetuslapset yhtäkkiä oivaltavat, mitä Jeesus on tarkoittanut. Hän näyttää kuitenkin hiukan hillitsevän heidän intoaan. Kyllä he ovat jotain ymmärtäneet, mutta uusia vaikeita asioita on vielä edessä. Silti hänen kanssaan nekin kestetään.

Lupaus rukousten kuulemisesta tulee esiin neljättä kertaa jäähyväispuheessa (14:13; 15:7, 16; 16:23). Sanoista: ”mitä ikinä te pyydätte” nykylukija miettii kaikkia mahdollisia toiveitaan ja tarpeitaan. Uusi auto olisi mukava, samoin vähän parempi asunto tai kesämökki. Tai sitten pienissä arkisissa asioissa: ”Auta tänään töissä tai varjele matkani.”

Miten opetuslapset mahtoivat kuulla Jeesuksen lupauksen? Tilanne oli draamaattinen. Jeesus lähtisi aivan pian pois heidän luotaan. Läheisen ihmisen pikaisen kuoleman ajatteleminen tuntuu vaikealta. Nyt lähtijänä on Jeesus, joka on täydellisesti mullistanut oppilaidensa elämän. He ovat panneet kaiken likoon hänen tähtensä. Ilman Jeesusta elämässä ei olisi mitään merkitystä. Nyt hän kuitenkin sanoo kohta jättävänsä heidät. He ovat täynnä kysymyksiä siitä, miten he tämän jälkeen selviävät.

Tähän tilanteeseen Jeesus antaa lupauksen rukousten kuulemisesta. Kun hänen nimissään rukoillaan, siihen luvataan vas-

tata. Siis Jeesuksen poislähtö ei merkitsekään kaiken loppua. Keskusteluyhteys hänen kanssaan säilyy. Hänelle saa edelleen puhua ja kertoa huolensa ja tarpeensa. Hän täyttää ne kuten tähänkin asti. Hänen seurassaan on saatu jokapäiväinen leipä. Hän nosti Pietarin uppoamasta järveen ja antoi heidän kulkea seurassaan oppimassa Jumalan valtakunnan asioita. Näitä he varmaan haluaisivat pyytää edelleenkin.

Jumalalle saa tietenkin esittää mitä pyyntöjä tahansa. Hän on Isä, joka iloitsee lapsensa pyynnöistä. Kuten tavallinen isä hänkään ei tietenkään vastaa kaikkiin pyyntöihin pyytäjän haluamalla tavalla. Hän nimittäin tietää paljon paremmin kuin me pyytäjät itse, mitä todellisuudessa tarvitsemme. Hän vahvistaa tätä kertomalla Jumalan asenteesta meitä kohtaan: ”Rakastaahan Isä itse teitä.” Esitän siis pyyntöni hänelle, joka enemmän kuin kukaan muu rakastaa minua. Kun esitän sen Jeesuksen nimessä, pyydän ikään kuin Jeesuksen allekirjoitusta rukoukseeni. Sen tulee olla sopusoinnussa hänen tahtonsa kanssa.

Jakeet 29 ja 30 kertovat opetuslasten inosta heidän ymmärrettyään, mitä Jeesus tarkoitti. He intoutuvat jopa sanomaan, että he uskovat, että Jeesus on tullut Jumalan luota. Olivat he tämän ennenkin uskoneet, mutta Jeesuksen paljastaessa heidän ajatuksiaan he saavat uuden oivalluksen vanhasta asiasta. Näin kristityn elämässä usein käy. Vanhat totuudet alkavat elää uudelleen. Tuntuu, kuin ei olisi koskaan lukenut jotain raamatunkohtaa, kun se yhtäkkiä avautuu ja puhuttelee.

Tekstin lopussa Jeesus kuitenkin muistuttaa elämän kovuudesta. Tulee vielä vaikeita aikoja. Joukot hajaantuvat. Jeesuskin on vaarassa unohtua. Hänellä on kuitenkin aina yhteys Isään. Eivät hänen oman sakaan lopulta yksin jää. Ahdistusten keskelläkin heille luvataan sisäinen rauha.

Kuuluisien ihmisten viimeisiä sanoja pidetään tärkeinä. Johanneksen evan-

keliumi on tallettanut Jeesuksen viimeisiä opetuksia seuraajilleen. Hän korostaa, että hänen opetuslastensa tulee rakastaa toisiaan, pysyä oksina viinipuussa ja muistaa, ettei opetuslapsi ole herransa suurempi. Jeesuksen tie ei ollut helppo, eikä meillekään luvata helppoa tietä. Maailma ei tule ymmärtämään Jeesuksen seuraajia, mutta nämä kestävät kaikki ahdingot, koska ovat voittajan puolella. ●

Eero Junkkaala

Teologian tohtori, teologisen linjan johtaja ja raamattuteologi, Suomen Raamattuopisto

Korotettu Herra

MARK. 16:14–20

HELATORSTAI 9.5.

Helatorstain sanomassa on monia ulottuvuuksia. Kun Jeesus moitti kovin sanoin opetuslasten epäuskoa, jolle hänen kuolemansa ja ylösnousemuksensa olivat osoitautuneet ylivoimaisiksi esteiksi, heidän heikkoutensa lohduttaa meitä, tuhansia vuosia myöhemmin eläviä kristittyjä. Meiltä ei odoteta ylivertaista uskon sankaruutta, kuten joissakin kristillisissä piireissä usein yhä julistetaan, vaan saamme aidosti elää armon ja anteeksiantamuksen lahjoista niin kuin apostolitkin.

Sanomaan sisältyy Markuksen evankeliumin versio Kristuksen antamasta lähetyksenkäskystä, kristillisen kirkon tärkeimmistä tehtävistä. Jakeen 16 maininta uskosta ja kasteesta on aina yhtä ajankohtainen ja väärin ymmärretty, erityisesti nuorten, nuorten aikuisten ja vastakäänntyneiden parissa. He ovat usein perinteisen ja anabaptisen kastenäkemyksen ristitulella, jossa jakeen 16 suomennoksen näennäistä kronologista järjestystä käytetään luterilaisen kastenäkemyksen vasta-argumenttina. Näin ollen sen selittäminen, ettei kohta yritäkään antaa kronologista järjestystä uskolle ja kasteelle,

voi olla hyvinkin sielunhoidollista kaste-kysymysten kanssa painiville.

Helatorstain aiheen suuri ihme mainitaan päivän perikoopissa lyhyesti: ”Kun Herra Jeesus oli puhunut heille tämän, hänet otettiin ylös taivaaseen ja hän istuutui Jumalan oikealle puolelle” (Jae 19).

Jo pikainen Uuden testamentin tarkastelu osoittaa, että Kristuksen taivaaseenastumisella ja valtaistuimella oli suuri merkitys varhaiskristityille. Kristuksen tulevaan valtaistuimeen viitataan kaikissa synoptisissa evankeliumeissa, Luukkaan Apostolien teoissa ja sekä Paavalin että muiden kirjoittajien kirjeissä. Monet näistä kohdista korostavat vielä erityisesti, että Kristus tulee istumaan ”Voiman oikealle puolella” (Matt. 26:64; Mark. 14:62; Ap. t. 2:33, 5:31, 7:55; Room. 8:34; Ef. 1:20; Kol. 3:1; Hepr. 1:3, 8:1, 10:12, 12:2; 1. Piet. 3:22), siis hallitsijaksi Jumalan kanssa.

Kristuksen valtaistuimen ja sille nousemisen tematiikan ymmärtää paremmin varhaisen kristinuskon juutalaisten juurten kautta. Esikristillisen ajan juutalaisuus oli erityisen kiinnostunut juuri valtaistuimista ja Jumalan hovista. (Aiheesta voi lukea lisää **Timo Eskolan** teoksesta *Uuden testamentin narratiivinen teologia*.) Tämä korostus on ollut myös osa varhaiskristillistä teologiaa ja Kristuksen omaa julistusta. Hän on Daavidin Vesa, joka kukistaa synnin, kuoleman ja Paholaisen vallan. Hän on taivaallinen ylipappi, jonka pappeus on Melkisedekin pappeutta ja joka suorittaa ainutkertaisen syntiuhrin aidossa kaikkeinpyhimmässä. Hän on Ihmisen Poika, taivaallinen Messias. Hän on Immanuel, lihaksi tullut Jumala.

Nämä Messiaan tehtävän osat näkyvät erityisen selvästi Psalmissa 110, joka on Uuden testamentin tekstiaineistossa eniten lainattu psalmi: ”Herra sanoo minun herralleni: ’Istu oikealle puolelleni. Minä kukistan vihollisesi, panen heidät jalkojesi alle, korokkeeksi valtaistuimesi eteen.

Herra, Siionin valtiias, ojentaa sinulle halitsijan sauvan. Ulottukoon sinun mahtisi myös vihollistesi yli! – Näin on Herra vannonut, eikä hän valaansa peruuta: 'Sinä olet pappi ikuisesti, sinun pappuutesi on Melkisedekin pappuutta.'" (Jae 1–2, 4.)

Tässä valossa Kristuksen taivaaseenastuminen on hänen toimintansa huipentuma. Siinä kuoleman voittanut Messias-kuningas, jota israelilaiset ja juutalaiset profeettalliset, eskatologiset ja apokalyptiset tekstit olivat odottaneet, astuu valtaistuimelleen, ja hänet kruunataan koko luomakunnan kuninkaaksi.

Ihmisen Poika ei kuitenkaan palaa Isän luo samanlaisena kuin hän oli lähtenyt. Nyt taivaaseen korotetaan ihmiseksi syntynyt, ristillä kuollut ja ylösnousemuksen esikoisena kirkastusruumiin saanut Poika.

Samalla Messiaan papillinen tehtäväkin sai täyttymyksen, kun hän vei täydellisen syntiuhrin aitoon kaikkeinpyhimpään, Isän Jumalan valtaistuimen eteen, Heprealaiskirjeen sanoin: "Kristus ei mennytkään ihmiskäsin tehtyyn pyhäkköön, joka on vain todellisen pyhäkön kuva, vaan itse taivaaseen ollakseen nyt Jumalan edessä puhumassa meidän puolestamme" (9:24). Toista uhria ei tarvita, Kristus on yhdellä ainoalla uhrilla tehnyt pysyvästi täydellisiksi ne, jotka pyhitetään (10:14).

Taivaaseenastuminen toimii tämän kaiken huipentumana ja sinettinä, kuten Psalmissa 110 muinoin luvattiin.

Eirenaios sanoi: "Taivaaseenastuminen vahvistaa sen, mitä profeetta oli sanonut: 'Herra sanoo minun herralleni: Istu oikealle puolelleni. Minä kukistan vihollisesi, panen heidät jalkojesi alle, korokkeeksi valtaistuimesi eteen.'" (*Adversus Haereses* 3.10.5.) Kristus todella oli se, joksi hän itseään väitti, Jumala meidän keskellämme, meidän puolestamme kuollut, haudattu, ylösnoussut ja korotettu valtaistuimelleen taivaaseen, "hän, jota me

kristityt palvomme ja rakastamme koko sydämistämme taivaan, maan ja kaiken niissä olevan luojana". ●

Timo Liiri

Nuorisopastori,
Suomen Raamattuopisto

Pyhän Hengen odotus

JOH. 15:26 – 16:4

6. SUNNUNTAI PÄÄSIÄISESTÄ 12.5.

Koti, työ ja synagoga olivat ne kiinnekohdat, joihin juutalaisen elämä rakentui. Jeesus aloitti julkisen toimintansa Kanaanin häistä. Kihlaus ja häät ovat usein esillä Uudessa testamentissa. Jumalan jo Vanhan testamentin aikaan antamasta elämän omasta laista useat käskyt suojaavat kotia ja perhesuhteita. Näin olemme kymmenestä käskystä ainakin neljännestä, kuudennesta, yhdeksännestä ja kymmenenestä oppineet. Jeesus vieraili mielellään ja usein kodeissa tukien näin kotien onnellista elämää.

Synagogayhteys tarjosi uskonelämän lähteen ja sosiaalisen verkoston. Oli pahinta laatua syrjäytymistä joutua erotetuksi synagogasta. Sellaista pelättiin (Joh. 12:42). Sen koki Jeesuksen parantama sokea (Joh. 9:22, 34). Hän on Raamatun mainitsemista ensimmäinen, joka joutui kärsimään Jeesus-uskon vuoksi. Yksi suurimpia todistuksia kristinuskon voimasta on, että kristityksi tulleet juutalaiset luopuivat synagogalaitoksen kannattelemaasta uskonnollisen ja sosiaalisen elämän verkostosta kääntyessään uskomaan Jeesukseen.

Viime vuosina olen varsin usein kuulut kysymyksen, olisiko nyt aika erota kirkosta. Kysyjä ovat huolestuttaneet kirkon maallistuminen, sen luopuminen raamatullisesta opetuksestaan ja Raamattuun pitäytyvien toisinajattelijoiden syrjiminen. Olen vastannut viittaamalla kahteen seikkaan. Ensinnäkään vaikeuksia ei

tule pelätä eikä paeta. Jeesus sanoi, että ahdistukset tulevat kaikille ja ne tulevat myös ”synagogalaisten” piiristä. Toiseksi olen etsinyt synagogan ja kirkon vastavuutua ja todennut Jeesuksen lausuman: ”He erottavat teidät synagogasta” (Joh. 16:2). Jeesus näyttää pysytelleen synagogayhteydessä, vaikka erityisesti johtava papisto ja kirjanoppineet kohtelivat häntä kaltoin.

Jeesus ei kehota pakenemaan (Ilm. 18:4) tai väistymään vaan lupaa varustaa seuraajansa. Hän lähettää Pyhän Hengen, joka on Puolustaja. Sisäisissä epäilyksissämme tarvitsemme Puolustajaa, joka vakuuttaa meidät siitä, että olemme Jumalan lapsia (Room. 8:16), ja rukoilee puolestamme (Room. 8:26). Ulkoa tulevan mukautumispaineen alla, tuomioistuimissa ja arvovaltaisten ihmisten edessä Pyhä Henki, Puolustaja, antaa jopa oikeat sanat (Luuk. 12:11, 12). Pyhä Henki, Totuuden Henki, johtaa uskovat kohti sitä, mikä on totta ja siksi myös vapauttavaa (Joh. 8:32). Mikään ei estä Pyhän Hengen vaikuttamaa totuuden ja oikeuden tuntoa myös kristittyjen vastustajien omassatunnossa. Omaintunto todisti syyllisiksi esimerkiksi myös ne kirjanoppineet ja fariseukset, jotka raahasivat Jeesuksen eteen tuomittavaksi aviorikoksesta kiinni otetun naisen (Joh. 8:9) tai myöhemmin diakoni Stefanoksen kivittäjät (Ap. t. 7:54). He eivät kuitenkaan asettuneet syntisen rinnalle pyytämään anteeksiantamusta tai kivitettävän rinnalle itse kivien eteen vaan kävelivät pois ja menivät kotiinsa.

Jumala on jo luomisessa antanut kaikille tajun oikeasta ja väärästä. Raamatun mukaan myös Jumalan olemassaolon ja älykkään luomistyön välttämättömyys luomakunnan ja elämän suunnattomissa ihmeissä on niin ilmeistä, etteivät Jumalan kieltäjät voi uskottavasti millään puolustaa epäuskoaan (Room. 1:20). Raamattu jatkaa vielä ajatusta: vaikka ihmiset ei-

vät epäuskossaan haluaisikaan pitää kiinni Jumalan tuntemisesta eivätkä hänen tahtonsa noudattamisesta, he vain suurin ponnistuksin, jos ollenkaan, kykenevät puolustamaan luonnottomuuksiaan. Heidän omatuntonsa tuomitsee heidät, on sitten kysymys seksuaalisista synneistä, ahneudesta ja vääryydestä, häijyydestä ja piittaamattomuudesta, ylpeydestä, tottelemattomuudesta vanhemmille tai väkivaltaisuudesta. He eivät omantunnon syytöksissä nöyryy tekemään parannusta vaan apostolin mukaan osoittavat hyväksymistä niille, jotka käyttäytyvät samalla tavoin, ja vaativat yleistä hyväksymistä Raamatun ja omantuntonsa tuomitsemalle käyttäytymiselle (Room. 1:23–31). Usein tämä Jumalan sanan ja omantunnon tuomio käännetään uskovien tuomitsemis- haluksi. Jumala sanoo profeetta Miikan kautta: ”Jumala on ilmoittanut sinulle, ihminen, mikä hyvä on, ja mitä muuta Herra sinulta vaatii, kun että teet sitä, mikä oikein on, rakastat laupeutta, ja vaellat nöyrästi Jumalan edessä” (6:8).

Jeesus kutsuu seuraajansa: ”Te myös todistatte.” Siksi ei lakkaa todistus Jeesuksesta seurakunnan eikä maailmankaan keskellä, ei lähipiirissä, kodeissa, kouluissa, työpaikoilla eikä lähetystyön kaukaisilla kentillä niin kauan, kuin todistusta ei enää tarvita, sillä Jeesus tulee kirkkaudessa, ja kaikki saavat hänet nähdä. Silloin kysymykset saavat vastauksen, ja kiistat lakkaavat.

Suurinta on, kun saa todistaa, että Jeesuksen sovitustyön tähden saat uskoa suuretkin synnit, kaikki synnit, anteeksi iloon, rauhaan ja vapauteen saakka. ”Mene, mutta älä enää syntiä tee.” Päinvastoin, mene ja tee hyvää! Kristityn ensimmäiset hyvät teot ovat ne, kun hän korjaa entiset pahat tekonsa. ●

Keijo Rainerma

Rovasti, kirkkoherra,
Kankaanpään seurakunta

Pyhän Hengen vuodattaminen

JOH. 14:23–29

HELLUNTAIPÄIVÄ 19.5.

Tämä teksti on yksi Johanneksen evankeliumin ja koko Raamatun rikkaimpia sekä opillisessa että sielunhoidollisessa merkityksessä. Se sisältää, luterilaisittain ajatellen, sekä lain että evankeliumin koko niiden ehdottomuuden, kirkkauden ja avaruuden. Opillisesti teksti puhuu syvällisesti Jumalan kolminaisuudesta.

Jeesus puhuu poismenostaan. Hän lupaa kuitenkin, että Isä lähettää opetuslapsille Pyhän Hengen. Tämä lupaus täyttyi helluntaina. On oikein sanoa, että Isä on taivaassa ja Poika hänen oikealla puolellaan ja Jumalan kolmas persoona, Pyhä Henki, on maan päällä uskovien luona ja uskovissa, heidän sydämessään. Kun Pyhä Henki asuu uskovissa ja heidän luonaan, ovat myös Isä ja Poika heidän luonaan ja heissä. Kolminaisuuden persoonat ovat erillisiä mutteivät toisistaan irrotettavissa. Missä on yksi Kolminaisuuden persoonista, siellä on koko Pyhä Kolminaisuus. Isän valtaistuin taivaassa ja Pojan istuin Isän oikealla puolella eivät ole lokaalisesti sijoitettavissa mihinkään, vaan ne ovat kaikkialla tuonpuoleisessa ja tämänpuoleisessa maailmassa. Jumala täyttää kaikkeuden läsnäolollaan, kuten Paavali sanoo. Jumala myös toimii kaikkialla ja kaikessa kaikissa kolmessa persoonassaan.

Kolmiyhteyteen ja kolmiykseyteen perustuu myös, että Jeesuksen opetukset ovat Isän opetuksia ja myös Pyhä Henki puhuu sitä, mitä Poika opetti. Pyhä Henki tekee Jeesuksen sanat eläviksi ja vaikuttaviksi. Jeesuksen sanat viittaavat myös siihen, että kohtalaisen kauan hänen maailmassa olonsa jälkeen tapahtunut evankeliumeiden kirjoittaminen on riittävän luotettavaa. Opetuslapset eivät kir-

joitelleet omiaan teologiansa värittämänä eivätkä seurakuntateologiaa, jossa kymmenien vuosien perästä silloinen tilanne olisi sanellut sen, millaisia sanoja evankeliumeiden kirjoittajat keksivät asettaa Jeesuksen suuhun.

Jeesuksen sanoissa on läsnä laki koko vaativuudessaan. Hän yhdistää itseensä kohdistuvan rakkauden ja sanoihin kohdistuvan kuuliaisuuden ehdottomasti toisiinsa. Ristiriita näiden välillä ei ole mahdollinen. Jeesuksen opetusten ja vaatimusten edessä jokainen näkee vajavuutensa ja syntinsä. Se osoittaa samalla, kuinka puutteellista, jopa olematonta meidän rakkautemme häntä kohtaan on.

Jeesus puhuu myös siitä, että Pyhä Henki on Puolustaja. Toisessa paikassa Jeesus sanoo häntä Toiseksi Puolustajaksi, jolloin hän itse on se ensimmäinen. Puolustusta tarvitaan ennen kaikkea synnin ja lain syytöksiä vastaan. Sama Johannes sanoo kirjjeessään: “Jos meidän sydämemme syyttää meitä (eli osoittaa rikkomuksemme ja rakkautemme puutteen), on Jumala suurempi kuin meidän sydämemme ja tietää kaiken.” Jeesus toimii puolustajanamme Isän edessä, ja Pyhä Henki puolustaa ja lohduttaa meitä omantuntomme syytöksiä vastaan. Jeesuksen sanojen pitäminen ei merkitse vain hänen käskyjensä mukaan elämistä vaan ensiksi ja ennen kaikkea hänen lupauksiinsa uskomista. “Se on minun käskyeni, että uskotte minun.”

Tämä evankeliumi, jonka mukaan Jeesus antaa anteeksi synnit ja puolustaa meitä ja Pyhä Henki lohduttaa meitä, tuo myös rauhan, josta Jeesus puhui ja jonka hän lupasi antaa omilleen. Se on erilainen rauha kuin minkä maailma voi parhaimmillaankaan antaa. Se sisältää ikuisen turvallisuuden. ●

Arno Toivanen

Rovasti, emerituskirkkoherra, Iisalmi

Salattu Jumala

JOH. 3:1–15

PYHÄN KOLMINAISUUDEN PÄIVÄ
26.5.

Syvällisten hengellisten keskusteluiden käyminen öiseen aikaan ei ollut juutalaisuudessa outoa. Siksi ei ole tarpeen kumastella Nikodemoksen tuloa Jeesuksen luo yön pimeydessä eikä pitää syynä tähän menettelyyn pelkkää halua salata tapaaminen muulta uskonnolliselta johdolta. Asetelmaa ei muuta, että Nikodemos tunsi Jeesuksen teoissa, opetuksissa ja persoonassa puoleensavetävyyttä.

Moni on todennut, että olisi halunnut olla paikalla kuulemassa, kun Jeesus selitti kirjoituksia ylösnousemuksensa jälkeen Emmauksen tien kulkijoille – kyseessä oli varmasti yksi suurimmista raamattuopetuksista kautta aikain. Tämä kohtaaminen ja keskustelu eivät jää siitä juuri jälkeen. Lyhyt kirjallinen esityshän ei mitenkään sisällä kaikkea, mitä (tuossakaan) hetkessä sanottiin ja tapahtui. Siinä on eittämättä yksi mahtavimpia Jeesuksen käymiä keskusteluja ja hänen antamia opetuksia. Jeesushan liittyy siinä toisiinsa Jumalan valmistaman pelastustien (uudestisyntyminen) Jumalan sanaan ja lupauksiin (vesi ja Henki), edelleen Jumalan toimintaan (Hengen ihmisrajoituksista vapaa, uutta luova työ) ja lopulta häneen itseensä (Ihmisen Pojan korottaminen).

Keskustelussa Jeesus siis avaa Jumalan sanan asiantuntijalle ja sitä elämässään kaikin tavoin noudattamaan pyrkivälle fariseus Nikodemokselle Jumalan koko ilmoitussanan ytimen. Mitä varten Jumala lopulta on antanut ilmoituksensa? Mikä on sen päämäärä? Jeesuksen suusta yön pimeydessä kuuluvat sanat paljastavat, että Nikodemoksen ymmärryksessä ja elämässä oli vielä aivan ratkaisevia puutteita Jumalan ilmoituksesta käsin katsottuna. Häneltä puuttui kaikista olennaisin.

Nikodemokselle Jumalan ilmoituksessa keskeisintä oli laki, sen muodostama liittosuhde Jumalan ja hänen kansansa välillä, johon Nikodemos pyrki vastaamaan koko elämää koskevalla kuuliaisuudella. Näin ihmisen ja Jumalan välisessä suhteessa ihmisen oma osuus ja menettely olivat aivan yhtä tärkeitä kuin Jumalan sanat ja teot.

Kun Nikodemos avaa keskustelun viittaamalla siihen, että Jeesuksen teot todistavat Jumalan olevan hänen kanssaan, Jeesus hänelle tyyppilliseen tapaan tarttuu toisen osapuolen sanoihin ja ottaa niiden kautta tilanteen hallintaansa. Nikodemos siis lähtee liikkeelle siitä, kuka Jeesus on; että hänen täytyy tekojensa vuoksi olla ylhäältä, Jumalan lähettämä. Jeesus kääntää tämän lähtökohdan päinvastaiseksi: Kuka sinä olet, Nikodemos? Oletko sinä Jumalan valtakunnassa, lainopettaja? Tiedäthän, mikä tässä on ratkaisevaa? Ratkaisevaa ei ole, mitä lain noudattaminen on sinusta tehnyt, vaan mitä Jumala on elämässäsi tehnyt – tai haluaa tehdä. Onko hän saanut synnyttää sinut uudesti? Vain tällainen ihminen voi nähdä Jumalan valtakunnan.

Jeesuksen vastaus Nikodemokselle on tyrmäävä. Jumalan sanan ydin ei olekaan hänen laissaan eikä siinä, miten hyvin ihminen sen tuntee ja pitää. Tämä ei tuo ihmiselle elämää, kuten juutalaisuudessa ajateltiin. Tämä käsitys ei ota huomioon, että ihminen on itsessään vain katoava liha. Ihminen on syntinen olento, joka ei koskaan kykene Jumalan pyhyiden edellyttämään ehdottomasti täydelliseen elämään. Jeesuksen vastaus riistää Nikodemokselta (ja koko juutalaisuudelta) kaiken ylpeilyn ja turvan, jonka lain noudattaminen Jumalan edessä antoi. Se vei pohjan heidän identiteetiltään. Se väitti, että heidän pyhimmät käsityksensä olivat virheelliset.

Jumalan ilmoituksen, tekojen ja sanojen päämäärä oli toki ihmisen pelastuksessa,

mutta sen painopiste ei ollut syntisessä ihmisessä siten kuin juutalaiset asian mielsivät. Se on Jumalassa itsessään. Pelastus on alusta loppuun asti Jumalan tekoa ihmisessä. Nikodemos oli Jeesuksen teoista päässyt ymmärtämään, että Jeesuksen täytyi olla Jumalan lähettäjä. Se, mitä kaikkea tämä lopulta sisälsi, oli Jeesuksen itsensä saatava kertoa. Hänen oli avettava tälle Jumalan sanan tuntijalle se, mitä hän Jumalan sanasta ei vielä tuntenut.

Kuten ajallinen elämä on syntymässä lahjaksi saatua, on myös ikuinen elämä. Siihen ei voi syntyä ihmisestä. Siihen on synnyttävä hänestä, joka on itsessään katoamaton elämä, Jumalasta. Siinä on kyse Jumalan uudesta luomistyöstä ihmisen kohdalla. Sen vaikuttaa ihmisessä Jumalan Henki. Missä ja miten tämä tapahtuu?

Jumalan Henki toimii Jumalan sanan kautta, kuuluvan ja näkyvän. Jo vanhan liiton tapahtumista Nikodemos tiesi, että Jumala vaikutti sanansa kautta, johon hän liitti myös ulkonaisesti havaittavia seikkoja. Näin oli tapahtunut Egyptin vit-sauksissa, autiomaavaelluksen aikana, pyhäkköteltan ja temppelin jumalanpalveluksessa. Näiden lisäksi oli vielä toteutumattomia profeettojen ennustuksia ja niihin liittyviä merkkejä.

Se, mitä juutalaiset, Nikodemos yhtenä heistä, olivat saaneet nähdä ja kuulla Jeesuksen kautta, oli juuri näiden ennustusten täyttymystä. Sairaita parani, riivat-
tuja vapautui, epäpuhtaita puhdistui. Kaiken päämäärä ja huipennus ei kuitenkaan olisi siinä, mitä Messias tekisi, vaan mitä hänelle itselleen tehtäisiin. Jumala valmistaa pelastuksen synnistä, tuomiosta ja kuolemasta siten, että hän itse suostuu kantamaan kaikkien ihmisten syntivelan. Viattoman on kuoltava kaikkien syyllisten edestä. Tämä tapahtuu, kun Jumalan Poika korotetaan ristille. Tähän koko Jumalan ilmoitus ja teot ovat tähänneet. Joka tähän turvautuu, se pelastuu. Siihen, joka

tähän turvautuu, Jumalan Henki on saanut puhaltaa ja synnyttää uuden elämän. Se ei perustu lakiin vaan armoon.

Näin Jeesuksen sanoista Nikodemokselle paljastuu, mikä tuo olennaisin puuttuva asia hänen elämässään on. Se on tuo mies, joka hänelle puhuu; hän puhuu sanoja, joissa on Henki ja elämä. Hän puhuu asioista, joista Nikodemoksella sen paremmin kuin muulla uskonnollisella eliitillä ei ollut hajuakaan. Vain Hengessä on elämä. Laissa kuolema. Siksi lainopettajan uskon kohteen oli muututtava. Muuta tietä Jumalan valtakunnan näkemiseen ei ole. ●

Ilkka Rytilahti

Pastori, SROS:n

Uudenmaan aluejohtaja

Katoavat ja katoamattomat aarteet

LUUK. 16:19–31

2. SUNNUNTAI HELLUNTAISTA 2.6.

Jeesuksen värikästä ja koskettavaa kertomusta rikkaasta miehestä ja Lasarusesta on väliin käytetty liiankin innokkaasti selittämään kuolemanjälkeisen elämän yksityiskohtia. Tietenkin kysymykset siitä, mitä ihmiselle tapahtuu kuoleman jälkeen ja millaista siellä toisella puolella on, ovat kovin kiinnostavia. Ihminen haluaisi tietää.

Jeesuksen kertomus ei näytä keskittyvän tällaisen uteliaisuuden tyydyttämiseen. Kuva sykkii Lähi-idän rikasta kertomusperinnettä. Sen painopiste näyttää olevan muualla kuin Abrahamin helmoissa. Muualta Raamatusta saamme kyllä tukea sille ajatukselle, mikä tässäkin kertomuksessa välähtää esiin: Isä on valmistanut lapsilleen valoisan ja hyvän osan.

Tämän kertomuksen painopiste on toisaalla. Mihin ihminen käyttää tämän lyhyen elämänsä? Minkä varaan hän elä-

mänsä perustaa? Tästä suunnasta kertomus alkaa avautua. Evankeliumin kertomus on viisaasti sijoitettu sunnuntaihin, jonka teemana ovat rikkauten riskit. Ikuisen elämään liittyvät sunnuntait rakentuvat toisille teksteille.

Oliko Lasarus erityisen hurskas ja jumalinen köyhä? Oliko rikas mies puolestaan jumalaton materialisti? Sellaisista yksityiskohdista Jeesus ei puhu. Rikkaan miehen mahdolliseen uskonnollisuuteen ei puututa lainkaan.

Se käy selväksi, että rikas mies oli osannut nauttia elämästä ja sen yltykülläisyydestä. Tämän loiston hän oli onnistunut haalimaan omin voimin kokoon. Oli hän sitten uskonnollinen tai ei, käy selväksi, että hänen elämänsä rakentui itse kootun omaisuuden varaan. Hänen huolettomuutensa elämän valinnoissa ja sokeutensa ympärillä olevaa todellisuutta kohtaan käyvät selväksi.

Tällaiseen virhelaskelmaan ei Lasarusella ollut varaa. Hän kuului aikansa sosiaaliturvan piiriin: hän eli kerjäämällä. Ei siinä voinut paljoa laskea omaisuuden varaan, kun eli jätteillä. Rikas mies näytetty kertomuksessa varsin hyvässä valossa: juuri hänen portilleen Lasarus haakeutui, koska sillä portilla oli tapana jakaa ylijäämiä kerjäläisille. Sana kulki nopeasti kerjäläisten joukossa siitä, millä portilla leipää jaettiin. Yhtä nopeasti leipäjonot tänäänkin venyvät yli kadunkulmien.

Tähänkään teemaan – diakoniseen oikeudenmukaisuuteen – Jeesuksen kertomus ei näytä pysähtyvän, vaikka kuvasta käykin ilmeiseksi se läpi Vanhan testamentin kaikuva ajatus, että Jumala on köyhän ja sorretun puolella. Nopeasti rikkaan juhlapidoista ja Lasarusen paiseista jatketaan tuolle puolelle rajan.

Jeesuksen kuulijoiden oli luultavasti paljon helpompi eläytyä kertomuksen värikylläisyyteen kuin meidän, jotka olemme jo kadottaneet suullisen kertomuksen

rikkaan perinteen. Alamme heti systematisoida ja järkeillä: mitähän se helma tässä teologisesti tarkoittaa, entä tuo juopa kuolleiden välillä? Sitten alkaa syntyä selitystä.

Kertomus ei ole luonteeltaan moralistinen. Rikasta miestä ei tuomita rikkaudestaan. Hänen ylleen ei heitetä veronkierättämisen epäilyttävää varjoa. Lasarusen Jumala-uskoon ei myöskään viitata sanalakaan. Rivien välistä voi toki lukea paljon.

Kertomuksen ensimmäinen kärki osuu elämän perustan oikeaan laskemiseen. ”Voi ihmisen tyhmyyttä!” yrittää kertomus huutaa, kun vielä on aikaa. Elämän arvostukset heilahtavat kertomuksessa aivan nurinpäin. Lasarus paljastuu yllättäen onnenpekaksi ja rikas mies oikeaksi oman elämänsä konkurssipesäksi. ”Sinä sait jo nauttia eläessäsi. Tällä puolella on Lasarusen vuoro.”

Tässä voi nähdä ymmärtävän hymyn Jeesuksen kuulijoiden kasvoilla. Lasarus on jo voittanut heidän myötätuntonsa. Osat vaihtuvat kuin suomalaisessa kansansadussa, jossa kerjäläispojasta tulee lopulta mahtavan kuninkaan vävy-poika kaikkien ylhäisten mutta tyhmien kosioiden nenän edessä. Lapsi on jännittänyt kerjäläispojan puolesta, vaikka tietäinkin, miten satu päättyy. Aina kerjäläispoika lopulta voittaa.

Hyvän kertomuksen opetus osuu aivan ulkoisia tapahtumia syvemmälle. Kertomus rikkaasta miehestä ja Lasarusesta uppoaa suoraan elämän salaisuuteen. ”Mitä hyödyttää ihmistä, jos hän voittaa omakseen koko maailman mutta menettää sielunsa? Millä ihminen voi ostaa sielunsa takaisin?” (Matt. 16:26.) Lopulta rikkauten ilot painavat pelottavan vähän koko ikuisuuden näkökulmasta.

Toinen kertomuksen kärki löytyy Abrahamin ja rikkaan miehen keskustelusta, aivan viimeisestä lauseesta, joka huijpentaa koko värikkään kuvan. Rikkaalla

miehellä on vielä omatunto jäljellä – ja myötätunto. Hän tajuaa joi hävinneensä pelin mutta tahtoi vielä auttaa veljiään. Entä jos Lasarus ilmestyisi takaisin elävien kirjoihin? Jospa se riittäisi vakuuttamaan rikkaan miehen veljet iäisyyden vakavuudesta ja arvosta?

Eivät Jeesuksenkaan aikana kaikki uskoneet kuolemanjälkeisen elämään. Elämän ilot riittävät, sitten tulee loppu. Sen käsityksen ylle kertomus piirtää suuren huutomerkkin: voi, miten paha virhearvio ikuisuuden mittakaavassa!

Miten ihminen voisi vakuuttua iäisyydestä? Sana riittää – tai sitten ei mikään riitä. Ei iäisyysuskoa voi rakentaa ilmesytyksiin, ei edes kuolleiden heräämisiin. Jumala puhuu sanassaan. Usko sitoutuu Moosekseen ja profeettoihin – ja heidän kuulemiseensa. Muuta ei anneta, ei rikkaalle eikä köyhälle. On kuultava Jumalaa hänen sanassaan. Siinä on todellinen viisus elämässä ja kuolemassa. ●

Erkki Jokinen

Opistopastori, Suomen Raamattuopisto

Kutsu Jumalan valtakuntaan

LUUK. 14:16–24

3. SUNNUNTAI HELLUNTAISTA 9.6.

Jeesus kertoi vertauksensa fariseuksen talossa, fariseusten päivällisillä. Vertaus on vastaus pöytävieraille, joka lausui Jeesukselle: ”Autuas se, joka saa olla aterialla Jumalan valtakunnassa.” Näin onkin. Jeesuksen julkisen toiminnan traaginen ristiriita oli, että häntä odotettiin palavasti. Messiaalle oli evankeliumien antaman kuvan perusteella valtava tilaus. Odotuksesta huolimatta Jeesus ei kelvannut. Hän oli vääränlainen Messias. Tämä näkyy selvästi myös päivän evankeliumissa: koolla olleessa hurskaassa pöytäseurueessa Messiaan odotus oli kovaa, mutta he eivät olleet halukkaita tulemaan Jumalan valtakuntaan kutsujan ehdoilla.

Tässä tilanteessa Jeesus kertoi vertauksensa. Se oli suunnattu juuri koolla olevalle joukolle. Paikalla oli fariseusten veljespiiri, hurskaita miehiä, kansan ihailemia lainopettajia. Kuitenkin he, jotka parhaiten tunsivat Kirjoitukset ja muita opettivat, torjuivat kiivaimmin Jumalan kutsun Pojassaan Jeesuksessa.

Se, mikä periaatteessa on toiveiden täyttymys, ei sitten syystä tai toisesta kiinnostakaan, niin kuin Jeesuksen vertauksessa tapahtui. Ajan tavan ja kulttuurin mukaisesti kutsusta kieltäytyminen esitetään kaikissa tapauksissa kohteliaasti, mutta vertauksen alkuperäiset kuulijat ovat osanneet niiden takaa lukea kutsuttavien välinpitämättömyyden tai ylenkatseen kutsujaa kohtaan. Hänen seuransa ei sitten loppujen lopuksi kelpaakaan.

Kutsuttujen ja kieltäytyneiden tilalle talon isäntä kutsuu muita. Alkuperäiset kutsutut olivat arvovaltaista ja kunnioitettua väkeä kuten Jeesuksen kuulijat fariseuksen pidoissa. Tilalle isäntä käskee kutsumaan ”köyhät ja raajarikot, sokeat ja rammat”. Arvokkaisiin juhliin otetaan ne, jotka eivät ole arvostettujen joukossa, ne, jotka eivät koskaan voi vastata samalla mitalla isännän kestiystävyyteen.

Tässä vaiheessa olisi luontevaa pan-na vertaukselle napakasti piste. Kertomus kuitenkin jatkuu vielä, yllättävästi ja oudosti: kaikki on valmista, uudet vieraat ovat jo pöydässä. Päivällisten sijasta onkin alkamassa uusi kutsukierros: lisää väkeä kutsutaan pitoihin, ateria saa odottaa, kunnes maanteiltä ja aitoveriltä, turuilta ja toreilta on haalittu kasaan sekalainen seurakunta.

Tässä on pähkinänkuoressa ja profetian tavoin kerrottuna se, mikä on jo alkanut tapahtua ja tulee vielä selvemmin tapahtumaan. Kun Israelin kansan arvostettu hengellinen eliitti on torjunut Jeesuksen kutsun, se esitetään rahvaalle. Se, minkä päivällispöydän kunnioitetut fariseukset

hylkäävät, otetaan ”porttojen ja publikaanien” joukossa iloiten vastaan. Kansansa hengelliset sokeat, rammat ja raajarikot saavat pääsyn taivaan valtakunnan pitoihin.

Kutsu ei jää tähän. Se lähetetään maan- teille, missä pakanakansat kulkevat. Heil- lekin on avoinna Jumalan valtakunnan suuri pöytä. Luukkaan kaksoisteoksen toisessa osassa sitten kuvataan tämä jäl- kimmäinen vaihe: Apostolien teot kertoo evankeliumin nopeasta leviämisestä Roo- man valtakunnan hellenistisen pakana- väestön keskuuteen. Teillä ja aivotierillä sanoma otettiin iloiten vastaan.

Päivän evankeliumi päättyy eskatologi- siin näköaloihin: ne, jotka sulkevat itsensä Jumalan valtakunnan ulkopuolelle, myös jäävät ulkopuolelle. Turhaa on silloin ve- toaminen liittoon tai isiin, kuten Paava- likin painottaa. Ne, jotka itsekin tiesivät olevansa lähimpänä, Jumalan kansan etu- rivin paikoilla, ajavat itsensä paitsioon.

Vertauksen viesti on harvinaisen sel- vä. On paljon sellaisia, jotka teoriassa ovat halukkaita ja motivoituneita pääse- mään Jumalan valtakuntaan. Valitettavas- ti vain heidän näkökulmastaan kutsu on jollain lailla pielessä. Ajankohta ei kelpaa, tai kutsuja on vääränlainen. Näin oli asia usein evankeliumeissa: ylpeät fariseukset, ihmeitä kinuava kansa, rikas nuorukai- nen. Kaikille heille periaatteen tai puheen tasolla Jumalan valtakunta oli tärkeintä. Sitten käytännön tasolla käy ilmi, ettei näin olekaan. Kaikkia heitä yhdistää yk- si asia: he kaipasivat Jumalan valtakun- taa mutteivät Jumalan ehdoilla vaan omil- laan.

Useimmille Jeesuksen aikalaisille polt- tavin ongelma ei ollut suinkaan oma syn- ti eikä sydämen kapina Jumalaa vastaan. Eivät he janonneet syntien anteeksian- tamusta, he toivoivat vapautusta ihan muusta. Suurimman murheen Jeesuksen maanmiehille näyttää muodostaneen roo-

malaisten miehitys ja pakkovalta. Juuta- laiset elivät kansana alistettuina omassa maassaan valloittajan raskaasti verotta- mina. Siksi varmasti useimmat toivoivat ja odottivat sotaisaa Pelastajaa, taistele- vaa Messiasta, joka nostaisi kansansa Roo- maa vastaan ja auttaisi Jumalan voimin lyömään roomalaisten maailmanmahdin. Monien silmissä välkkyi uusi Daavidin valtakunta, kulta, hopea ja runsasta satoa kantava maa.

Jeesuksen messiaanisuus oli jotakin ai- van muuta. Siksi monet pettyivät häneen. Jeesus ei tullut tuomaan välitöntä vapau- tusta elämän murheista, ei yltäkylläistä rikkautta, kultaa tai hopeaa. Hän ei tyy- tynyt niin vähään. Jeesus tuli poistamaan vihollisuuden Jumalan ja ihmisen välil- tä. Hän tuli tuomaan syntien anteeksian- tamuksen ja Jumalan lapsen osan kaikille niille, jotka ottavat hänet vastaan.

Päivän evankeliumi on hyvin ajankoh- tainen postmodernissa ajassamme. Us- konnollisuus ja kiinnostus uskonnollisia asioita kohtaan ovat enemmänkin kasva- neet kuin vähentyneet. Ihmiset haluavat Jumalan kuitenkin vain omilla ehdoillaan. He unelmoivat taivaallisesta pitopöydäs- tä mutta jäävät kotiin syömään omia eväi- tään: mieluummin minun Jumalani, joka tottelee minua, vaikka hän olisi epäju- mala ja valhetta, kuin elävä Jumala, joka puuttuu elämäni ja ohjaa minua omaa tietään. ●

Lauri Vartiainen

Pastori, vararehtori,
Suomen Raamattuopisto

Kadonnut ja jälleen löytnyt

LUUK. 15:1–10

4. SUNNUNTAI HELLUNTAISTA 16.6.

Jotkin raamatuntekstit ovat meille hy- vin tuttuja – puhkikuluneita, voisi sa- noa. Tähän kategoriaan voisi laskea Luuk- kaan evankeliumin 15. luvun. Tällöin on

kuitenkin hyvä muistaa, että se, mikä ei ole mielessä, lakkaa pian olemasta todellisuudessakin. Tarvitsemme toistoa, kertausta ja saman asian vakuuttamista. Rakkauden tunnustaminen alttarilla ei riitä koko avioliiton matkaevääksi. Sen uudelleen tunnustaminen, kerta toisensa jälkeen, tekee hyvää.

Luukkaan evankeliumin 15. lukua voidaan kutsua löytymisen ja juhlien luvuksi. Kertoohan se kadonneen lampaan, rahan ja ihmisen löytymisestä ja sitä seuraavasta suuresta ilojuhlusta. Kehyskertomuksena on fariseusten ja lainopettajien kritiikki. He paheksuivat Jeesusta, kun tämä otti seuraansa syntisinä pidettyjä ihmisiä ja jopa aterioi heidän kanssaan. Jeesuksen vertaukset ovat vastaus tähän kritiikkiin. Ne kertovat, miten Jumala toimii etsiessään kadonneita ihmisiä taivasten valtakuntaansa.

Jumala on vertauksien paimen ja nainen. Hän lähtee etsimään kadonnutta lammasta ja kolikkoa eli vertauksen kontekstissa elämäntyylinsä tai jopa pelkästään ammattinsa takia julkisyntistä juutalaista, joka oli erotettu Israelin seurakunnasta. Universaalisemmin sanottuna kyseessä on kadotukseen matkalla oleva syntinen ihminen.

Turvassa olevat lampaat ja tallessa olevat kolikot ovat kirjanoppineet ja fariseukset. Vaivoja säästämättä paimen etsii kadonneen lampaan. Kun hän on löytänyt tämän, ilo on valtava. Sitä jakamaan hän kutsuu ystävänsä ja naapurinsa. Samoin nainen käy tarkoin koko huoneen läpi etsiessään kadonnutta kolikkoa. Jälleen riemu on suuri kolikon löydyttyä. Sitä iloa jakamaan nainen kutsuu naapurinnaisekin.

Jokaisesta uudesta taivaan kansalaisesta iloitaan suunnattomasti. Koskaan ei taivas ole niin täynnä, että syntisten kutsuminen sinne pitäisi lopettaa. Tätä jatkuvaa prosessia ilmaisee tekstin krei-

kankielisen verbin preesens-muoto. Kirjanoppineiden ja fariseusten olisi pitänyt tietää tämä. ”Ilo taivaassa” ja ”ilo Jumalan enkeleillä” liittyvät jo Vanhan testamentin profeettojen lupaamaan täyttymyksen aikaan, jossa ilo on erityinen Messiaan ajan tuntomerkki. Lopulta elämä taivaassa on koko olemukseltaan iloa (Ilm. 19:6–7).

Entä miten Jeesuksen sanat: ”nuo, jotka eivät parannusta tarvitse” pitäisi ymmärtää, jos Jeesus viittaa heillä kehyskertomuksen lainoppineisiin ja fariseuksiin? Ensinnäkään Jeesus ei väitä, etteivät he olisi syntisiä. Kyllä hekin syntien anteeksiantoa tarvitsevat. Ryhmien ero on siinä, että fariseukset ja lainopettajat panivat toivonsa Jumalaan. Kansasta ja siten myös jumalanpalveluksesta erotettujen juutalaisten tilanne ei ollut lähtökohtaisesti yhtä hyvä. Toiseksi Jeesuksella näyttää olleen mielessä lainopettajia ja fariseuksia laajempi juutalaisten ryhmä: ne, jotka odottivat Jumalan pelastusta.

Kertomuksessa ei ole yllättävää, että Jumalalle ei ole yhdentekevää, mihin ihmiset joutuvat. Joutuvatko he hukkaan eli kadotukseen, vai tulevatko he löydettyiksi Jumalan valtakuntaan? Tätähän me osaamme odottaa Jumalalta. Samoin nyökyttämme päätämme kuullessamme sen kiireen ja vaivan, johon Jumala käy vuoksemme. Rakastava Jumala toimii näin. Hän keskeyttää kaiken muun ja rientää etsimään kadonnutta. Jumalan säälivä ja etsivä rakkaus heikkoja syntisiä kohtaan näkyy vertauksissa hyvin. Lammas on yksinään puolustuskyvytön eläin. Kolikko lattiakivien välissä ei nouse millään omin voimin. Samassa heikossa tilassa olivat myös Jeesuksen seuraan etsiytyneet syntiset ja publikaanit.

Yllättävää vertauksissa on, että sekä lammasta että kolikkoa verrataan kääntyneeseen ihmiseen, joka on tehnyt parannuksen. Miten lammas kääntyy? Miten kolikko tekee parannuksen? Ei miten-

kään. Nämä Jeesuksen vertaukset osoittavat terävästi, kuinka yksin Jumalan aloitteesta ja toiminnasta me ihmiset tulemme löydettyiksi eli parannuksen tehneiksi. Löydetty lammas ei edes kävele paimenen vieressä, vaan paimen kantaa sen. Yleensä ihminen ei edes osaa toivoa löydettyksi tulemista. Kun hän ottaa asiat itse hoidettavakseen, hänelle käy helposti kuten kehyskertomuksen fariseuksille ja lainoppineille: Jumalan toimintatapa ja viime kädessä itse pelastus eivät kelpaa.

Sen sijaan publikaanit ja syntiset olivat tulleet jakeen 1 mukaisesti kuulemaan Jeesusta, eivät siis hakemaan parantamisihmeitä tai leipää, eivät asettamaan Jeesusta ansaan sanoistaan. He, fariseusten ja kirjanoppineiden torjumat, etsivät sitä, joka antaisi Jumalan sanojen pudota taivaan mannan tavoin heidänkin päälleen. Tällaisia tulijoita Jumala ei torju. Heistä syntyy suuri ilo taivaassa. ●

Veli-Matti Kujala

Theologian maisteri, teologilinjan opettaja, Suomen Raamattuopisto

Tienraivaaja

LUUK. 1:57–66

JUHANNUSPÄIVÄ, JOHANNES
KASTAJAN PÄIVÄ 22.6.

”Sinun kädessäsi ovat elämäni päivät.” Psalmin 31 sanat muistuttavat, että Jumalalle mikään ei ole sattumaa. Hänelle kaikki aika on läsnä olevaa, sillä hän tuntee kaiken alusta loppuun saakka. Yksi päivä hänen silmissään on kuin tuhat vuotta, tuhat vuotta kuin yksi päivä. Meidän ihmisten sen sijaan tulee ottaa huomioon aika, jonka Jumala on antanut meille. On tärkeää uskoa syntien anteeksiantoon Kristuksessa, sillä siten saamme ikuisen elämän tämän elämän jälkeen. Näin tekeillä asettaudumme Jumalan käyttöön. Hän lähettää uskoviaan palvelemaan häntä sanoilla ja töillä.

Tarkastelemme aikaa usein vain mekaanisesti. Raamattu sen sijaan ei aseta pelkästään aikayksiköitä toinen toisensa perään. Koko olemassaololla, jokaisella silmänräpäyksellä on yhteys Jumalaan, joka toimii kaiken aikaa. Hänellä on suunnitelma, jota varten on hänen luomansa ajallisuus, ajat ja hetket. Koko luomakunta, ihmiskunta mukaan lukien, on täysin riippuvainen Jumalan päätöksistä ja on hänen alaisuudessaan.

”Elisabetin aika”, josta päivän evankeliumi puhuu, oli osa Jumalan pelastussuunnitelmaa, josta hän oli tehnyt päätöksen jo ennen maailman luomista. Hänelle kaikki hetket ovat ”määrähetkiä”, ennalta vahvistettuja ja sopivia. Suuresta kokonaisuudesta voidaan erottaa ajankohtia tai ajanjaksoja, jotka on omistettu tietylle tarkoitukseksi. Raamattu korostaa, että kaikella on aikansa: on aika syntyä, kuolla, istuttaa, repiä istutus, surmata, parantaa.

Johannes Kastajan oli aika syntyä omaan tehtäväänsä, kun pappi Sakariaan ja hänen vaimonsa Elisabetin aika oli olla mukana yhtenä lenkinä niiden tapahtumien ketjussa, jotka toteuttavat Jumalan pelastussuunnitelman. He olivat molemmat hurskaita Jumalan edessä ja vaelsivat kaikkien Herran käskyjen ja säädösten mukaisesti nuhteettomina. Sellaisia Jumala voi erityisesti käyttää. He kuuluivat ilmeisesti maan hiljaisiin, niihin, jotka odottivat Jumalan lupaamaa lohdutusta ja lunastusta. Tämä odotus sai täyttymyksensä Jeesuksen syntyessä. Ennen sitä Jumala tarvitsi kuitenkin Johannes Kastajan, tienraivaajan tulevalle Messiaalle. Hänet lähetettiin kahden aikakauden taitteeseen ilmoittamaan Jeesuksesta.

Johanneksen lapsuudesta ei kerrota paljon. Päivän evankeliumi toteaa tärkeän asian: ”Herran käsi oli hänen yllään.” Hän siis kasvoi ja vahvistui Jumalan Hengen johdatuksessa ja uskossa. Tämä maininta saa ajattelemaan, että lapsen hengellisessä

kasvussa vanhemmilla on suuri merkitys. He ovat Jumalan työvälaineitä ja antavat lapselleen esimerkin uskosta. Uskova etsii Jumalan tahtoa. Siitä Sakarias antoi hyvän esimerkin jo silloin, kun hän pitäytyi Jumalan päätökseen, vaikka monet kyseenalaistivat lapselle annettavan nimen. Sakariaan ainoa peruste *Johannes*-nimen antamiselle oli Jumalan tahto. Mykäksi tullut sai puhekyvyn, kun Jumala tarvitsi häntä todistajan tehtävään. ”Jumala on armollinen.”

Johannes Kastajalle nimetty päivä, juhannus, antaa aiheen tarkastella hänen merkitystään laajemminkin, kuin vain päivän tekstistä käsin. Hän oli autiomaassa siihen asti, kunnes hän astui ihmisten eteen. Yksinkertainen elämäntapa näkyi vaatetuksessa ja siinä, mitä hän söi. Olenaista oli kuitenkin, mitä hän puhui. ”Hän tuli todistamaan, todistaaksensa valkeudesta, että kaikki uskoisivat hänen kauttansa” (Joh. 1:6, 7). Hänen toimintansa suuri merkitys näkyy siitä, että sen ajankohta määritellään tarkoin Raamatussa. Keisari Tiberius, maaherra Pontius Pilatus, neljännesruhtinaat Herodes, Filippus ja Lysanias sekä ylipapit Hannas ja Kaifas toimivat silloin, kun Jumalan sana tuli Johanneselle autiomaassa (Luuk. 3:1, 2).

Johannes puhui kansalle kirveestä, joka oli pantu puitten juurelle, ja kehotti tekemään parannuksen hedelmiä, sillä Abrahamiin vetoaminen kansan esi-isänä ei riittänyt. Abraham uskoi muttei muiden puolesta vaan esimerkkinä, jota muiden tulisi seurata, jotta Jumalan tarkoitukset saisivat toteutua. Meidänkin tulee uskoa. Viimeisellä tuomiolla on ihmisellä vain yksi turva: syntien anteeksianto, johon hän on tarttunut kiinni eläessään. Johannesen julistuksen ydin oli johdattaa kuulijat mielenmuutokseen, parannukseen. Se oli mahdollista, koska Jumala oli tullut lähelle meitä Kristuksessa. Johannes oli täysin tietoinen siitä, että hän oli vain

edelläkävijä mutta tärkeällä paikalla. Lupaus Vapahtajasta, jonka Jumala antoi aikojen alussa, oli täyttynyt.

Kansanjoukot tulivat Johannesen luo Jerusalemissa ja koko Juudeasta ja Jordanin ympäristöstä, kun hän julisti ja kastoine, jotka tunnustivat syntinsä. Myös Jeesus kastatti itsensä, vaikka oli synnitön. Näin hän osoitti ottavansa kannettavakseen meidän muiden synnit, jotka tarvitsemme sanan puhdistavaa kastetta. Siksi Johannes viittasi Jeesukseen ja kehotti uskomaan häneen. Hän iloitsi Jeesuksesta: ”Hänen tulee kasvaa, mutta minun vähentää” (Joh. 3:26–30). Edelläkävijä oli suorittanut tehtävänsä. Hänen edessään oli vielä vankila, koska hän oli rohkeasti nuhdellut Herodesta moraalittomuudesta. Yksinäisyydessä hän taisteli epäilysten kanssa, mutta Jumala piti hänestä huolen. Jeesus todisti kiusatusta ja väkivaltaisesta surmatusta edelläkävijästään, että vaimoista syntyneitten joukosta ei ole noussut suurempaa kuin Johannes Kastaja (Matt. 11:2–11). Hänen aikansa oli päättynyt.

Jumalan työ jatkuu. Hän on antanut meille ajan, joka ei ole sattumaa. Kuullessamme Jumalan sanan ikuisuus koskettaa meitä. Päästäksemme perille ikuisen elämään turvatkaamme Kristukseen. Nyt on hyvä aika, paranemisen aika, virvoituksen aika, kohdalleen asettamisen aika, hedelmällinen aika, otollinen aika, oikea aika ja sopiva aika, jotta me löytäisimme Jumalan (Ps. 32:6). ●

Antti Herkkola

Kirkkoherra, Kalvolan seurakunta,
Hämeenlinna

Armahtakaa!

LUUK. 6:36–42

5. SUNNUNTAI HELLUNTAISTA 23.6.

Raamatun kuva Jumalasta on aivan toisenlainen kuin ei-kristillisten uskontojen kuvitelmat lahjomattomasta voimasta, joka

kostaa käskyjen rikkojille ja niille, jotka jättävät käskyt täyttämättä. Tällainen ajatus löytyy myös Raamatusta, mutta se ei ole kuva Jumalasta. Se kertoo Aadamin ja Eevan ajatuksista syntiinlankeemuksen jälkeen. He pakenivat Jumalaa. Heidän käsityksensä Jumalasta oli muuttunut. He olivat sikäli oikeassa, että Jumala on koko maan tuomari. Hän on oikeuden Jumala. Sitä he eivät lankeemuksensa jälkeen luonnostaan kuitenkaan tienneet, että Jumala on anteeksi-antava ja armollinen syntistä kohtaan. Siksi he yrittivät piiloutua Jumalalta.

Puhuessaan Jumalan viisaudesta Paavali viittaa siihen, että ellei Jumala kerro armahtavaisuudestaan, se jää meiltä kätköön: ”Me julistamme, niin kuin on kirjoitettu, mitä silmä ei ole nähnyt eikä korva kuullut, mitä ihminen ei ole voinut sydämessään aavistaa, minkä Jumala on valmistanut niille, jotka häntä rakastavat” (1. Kor. 2:9).

Jumalan vanhurskaus ja pyhyys ohjaavat hänen omaa toimintaansa. Hän tuli rakkaudessaan hätään ja ahdinkoon joutuneen auttajaksi. Ihmiseksi tullessaan hän otti meidän syntiemme rangaistuksen kärsittäväkseen. Jeesuksen Kristuksen kärsimys ja kuolema merkitsivät kaikkien ihmisten kaikkien syntien tuomitsemista. Siksi Jumala julistaa kaikille anteeksiannon, jotta kaikki myös uskoisivat ja tulisivat pelastetuiksi kadotuksesta ikuisen elämään.

Tämän päivän evankeliumin ytimenä ovat Jeesuksen sanat, joilla hän kuvaa Jumalan anteeksiantoa: ”Hyvä mitta, sullotu, pudistettu ja kukkurainen, annetaan teidän helmaan.” Jumalan anteeksiannossa ei ole ”tyhjää” välissä. Se ei ole kauniita sanoja, joita kevyesti heitellään sinne ja tänne. Se ei ole epävarmaa vaan luotettavaa puhetta ja siten antaa täydellisesti sen, mitä lupaa. Olennaista on, että Jumalan anteeksianto on ilmaiseksi saatava lahja. Paavali korostaa sitä sanomalla: ”Armosta te olette pelastetut uskon kautta,

ette itsenne kautta – se on Jumalan lahja – ette tekojen kautta, ettei kukaan kerskaasi” (Ef. 2).

Jeesus kuvaa evankeliumin voiman sel-laiseksi, että se muuttaa ihmisten suhtautumista toisiinsa. Tapahtuu ketjureaktio. Ensin on Jumalan armahtava asenne meitä kohtaan. Hän ei osoita katkeruutta eikä anteeksiantamatonta mieltä. Hän vapahti meidät ja tuomitsi Jeesuksen. ”Jumala teki sen, mihin laki ei pystynyt, koska se oli ihmisen turmeltuneen luonnon vuoksi voimaton. Syntien sovittamiseksi hän lähetti tänne oman Poikansa syntisten ihmisten kaltaisena. Näin hän tuomitsi ihmisessä ihmisten synnin.” (Room. 8.) Apostoli Johannes sanoo, että jos Jumala on näin meitä rakastanut, niin mekin olemme velvolliset rakastamaan toinen toistamme. Me rakastamme, sillä hän on ensin rakastanut meitä.

Jeesuksen kehotus: ”Olkaa valmiit armahtamaan” annettiin nimenomaan hänen seuraajilleen: ”Mutta teille, jotka minua kuulette, minä sanon” (Luuk.6:27). Uusi testamentti puhuu useaan otteeseen siitä, että kristittyjen tulee osoittaa rakkautta toisilleen. Armahtaminenkin on toisen rakastamista. Kristityt antavat todistuksen uskostaan osoittamalla samanlaista mielenlaatua toisilleen, kuin mitä ovat saaneet osakseen Jumalalta. Se ulottuu kuitenkin myös kristittyjen piirin ulkopuolelle. Kuka tahansa kristitty on suhteessa Jumalaan ollut luonnostaan ulkopuolinen. Kohdattuaan Jumalan rakkauden Jeesuksessa kristitty näkee kaikissa ihmisissä aivan kuin itsensä. ”Niin kuin minuun, niin Jumalan rakkaus kohdistuu kaikkiin ihmisiin.” Tällainen erotuksetta kaikkiin kohdistuva rakkaus on uudestisyntyneen, uuden luonnon tuntomerkki. Sen perustana on Jumalan universaalinen rakkaus.

Kristityn syliin on laskettu runsas mita täynnä Jumalan armahtavaa ja anteeksiantavaa hyvyyttä. Siitä tulee jakaa kaikille, jotka kamppailevat syyllisyytensä

kanssa. ”Päästäkää vapaaksi, niin kuin teidätkin vapautetaan”, sanoo Jeesus. Armahtavaisuus osana kristillistä rakkautta ei valikoi eikä laskelmoi sitä, kenelle sitä haluaa osoittaa. Se ei perustu mieltymyksiin eikä sympatioihin puhumatakaan palkkion toivosta. Jumalan rakkauden tuntee selvimmin siitä, että se välittää kadonneista ja halveksituista. Se luo ihmisarvoa, nostaa ja vapauttaa. Jeesuksen vertauksessa laupias samarialainen ei jättänyt avutonta pulaan vaan osoitti uhrautuvaa rakkautta, jonka esikuvana on Kristuksen rakkaus. Se ei tee lähimmäiselle mitään pahaa. ”Kaikki se peittää, kaikki se uskoo, kaikki se toivoo, kaikki se kärsii.” Rakkaus innoittaa elämään Kristukselle ja toimimaan niin, että lähimmäinenkin pääsee sovintoon Jumalan kanssa.

Sokean on mahdotonta taluttaa toista sokeaa. Näkevän kohdalla on toisin. Jeesus tekee hengellisesti sokeasta hengellisesti näkevän. Kun hän sanoo, että oppilas on tullut opettajansa veroiseksi, se ei ole ylisanoja. Kokemus syntien anteeksiantosta vaikuttaa ihmissuhteisiin. On luonnollista, että se, joka on saanut Jumalalta anteeksi, antaa itse varauksetta anteeksi toisille. Ilman anteeksiantavaa mielenlaatua yhteys armollisen Jumalan kanssa hiipuu. Jumalan lapsi on valmis armahamaan silloinkin, kun hänelle vääryyttä tehneet eivät pyydä anteeksi. Saattaa olla, että tällainen armahtavaisuus saa syyllisen ymmärtämään tilansa ja tekemään parannuksen. Jumalan rakkaus löytää näin tiensä ihmissydämeen. ●

Antti Herkkola

Herran palveluksessa

LUUK. 5:1-11

APOSTOLIEN PÄIVÄ 30.6.

Jeesuksen toiminnan alkuaikoina hänen ympärillään riitti tungosta (jae 1). Hänen

puheensa ja ihmetekonsa saivat ihmiset liikkeelle. Gennesaretin järven rannalle kokoontui kerralla niin paljon väkeä, että Jeesus valitsi saarnatuolikseen Simon Pietarin veneen, josta hän sitten opetti kansaa (jae 3).

”Vapahtajakin tulee työpaikkavierailulle kalaveneeseen ja koneitten äärelle. Hän ei tarvitse saarnatuolia eikä alttaritaulua. Hän on itse arki-ihmisen Herra. Hän tietää kenelle puhuu ja kuinka ja missä – siellä missä ihmiset ovat.” Näin runoillee edesmennyt Evijärven kirkkoherra **Olavi Kaukola** *Se on* -kirjassaan päivän sanasta. Jeesus tuli kalastajien työpaikalle ja heidän arkeensa.

Jeesus itse näyttää meille hyvän esimerkin siitä, mitä on oikea jalkautuminen ihmisten pariin. Kauppakeskus, ravirata, pesäpallostadion ovat arki-ihmisten paikkoja, joissa olisi hyvä papinkin vierailulla, vaikkei siellä ole saarnatuolia eikä alttaritaulua. Siellä on niitä ihmisiä, joita ei kirkoissa kohdata.

Puheensa jälkeen Jeesus kutsui Pietarin Herran apostoliksi eli tulevan ylösnousemuksen todistajaksi. Jeesus kutsui hänet opetuslapsekseen sanojen lisäksi havainnollisella teolla, joka kaikkialla tunnetaan nimellä ”Pietarin suuri kalansaalis”. Tästä kaikki kalastajat kaikkialla maailmassa näkevät päiväunia. Miten kaikki tapahtui?

Aamuyöstä oli kalastettu huonolla menestyksellä. Nyt Jeesus käski ammattimiehiä laskemaan verkot keskellä kirkasta päivää, joka on siihen tarkoitukseen huonoin aika. Vastoin järkeä ja ammattitaitoa Pietari kuitenkin totteli Jeesusta: ”Lasken vielä verkot, kun sinä niin käsket” (jae 5).

Kaiketi Jeesus oli päättänyt tehdä Pietarista apostolin ja nyt testasi kokelaansa kuuliaisuutta. Pietari selvisi tästä kuuliaisuuden kokeesta. Hän totteli Jeesusta koko kansanjoukon ja muiden kalastajien

nähdn, vaikka oli suuri vaara ja pelko joutua naurunalaiseksi. Kuuliaisuus pal-kittiin, ja Pietari sai kuuluisan suuren saa-liinsa.

Kun verkot repeilivät ja veneet olivat vähällä upota, Pietari lankesi polvilleen Jeesuksen jalkoihin. Hän tunsi hetkessä Jeesuksen pyhyiden ja oman arvottomuu-tensa ja syntisyytensä: ”Mene pois minun luotani, Herra! Minä olen syntinen mies.” (Jae 8.) On helppo sanoa toisten ihmisten mieliksi: ”Minäkin olen syntinen mies” – ja kaikkihan ovat syntisiä. On vaikeinta maailmassa rukoilla: ”Jumala, ole minulle syntiselle armollinen.” Näin opettaa **Thomas Wilcox** *Kalliissa hunajanpisarassa*, joka kannattaa lukea.

Pietari oli maailman vaikeimman asian edessä, tunnustamassa Herralle, että hän on syntinen ihminen ja arvoton armon kerjäläinen. ”Mene pois minun luotani, Herra! Minä olen syntinen mies.” Näihin Pietarin sanoihin ovat monet ihmiset samastuneet, kun ovat tajunneet Jumalan suuruuden ja pyhyiden ja oman kelvot-tomuutensa pienenä ihmisenä suuren Ju-malan edessä.

Mitä Jeesus sanoi pelästyneelle kalasta-jalle? Hän rauhoitteli eikä ajanut syntis-tä luotaan: ”Älä pelkää. Tästä lähtien sinä olet ihmisten kalastaja.” (Jae 10.) Jeesusta, syntisten ystävää, ei tarvitse pelätä niin kauan, kuin saamme rukouksessa ja altta-rilla olla hänen jalkojensa juurella kuten Pietari. Jos hänet hylätään ja turvaudu-taan omiin ansioihin Jumalan edessä, on syytä todella pelätä.

Vertaus ihmisten kalastamisesta on ku-va lähetystöstä. Meri on maailman kan-sat, joissa hengellinen kalastus tapahtuu. Verkko, jolla ihmisiä kalastetaan, on evan-geliumi eli ilosanoma Jumalan rakkau-desta Jeesuksessa Kristuksessa. Vene on Kristuksen kirkko, joka seilaa maailman merillä kohti kotisatamaa, taivasta. Apos-tolit ja evankeliumin julistajat kaikki-

na aikoina ovat kalastajia, jotka heittävät verkkoja ihmisten mereen. Jumala on itse saalistanut kaikki omat kalastajansa evan-geliumilla verkkoihinsa. Apostolit olivat näitä ensimmäisiä kalastajia. Lisää ih-misten kalastajia tarvitaan maailman lop-puun asti.

Pietarilta voimme oppia ainakin neljä asiaa. Hän oli kuuliasinen Herralle ja teki, mitä Herra käski. Jumala kysyy meiltä pal-velijoiltaan ennen muuta kuuliaisuutta ja uskollisuutta niissä tehtävissä, jotka meil-le on uskottu.

Toiseksi Pietari joutui luopumaan omasta kunniastaan muiden ihmisten nähdn, kun hän totteli Jeesuksen käskyä heittää verkot vesille. Kun Jeesus pyrki elämämme Herraksi, koemme jotakin sa-mantapaista kuin Pietari. Välillä meidän on aloitettava alusta, kun Jumala puuttuu meidän suunnitelmiimme. ”Sinun käs-kystäsi, Herra” teen näin ja luovun omasta kunniaistani.

Kolmanneksi Pietari on hyvä esimerkki kristillisestä nöyryydestä, joka on Juma-lalle rehellinen. ”Herra, minä olen synti-nen ihminen.”

Neljänneksi Pietari oli altis Herran pal-velukseen. Hän jätti kaiken ja seurasi Jee-susta. Me emme voi samalla tavalla seu-rata Jeesusta kuin Pietari, koska hän ei ole näkyvällä tavalla keskellämme. Silti voimme Raamatun sanan avulla ja Pyhän Hengen voimasta jättää kaiken elämäm-me Jumalalle. Syntisyytemme tuntevina ihmisinä saamme turvautua Jumalan ar-moon niin kuin Pietarikin kauan sitten Gennesaretin järvellä. ”Minä olen synti-nen, mutta Herra ei mene pois, sillä ha-vainto ja poispyyntö on rukous eikä se ole invalidisoiva työmaatapaturma, kun kun-non miehestä tulee syntinen. Se on onni onnettomuudessa” runoilee **Olavi Kau-kola** *Se on* -kirjassaan. ●

Aki Paavola

Kirkkoherra, Evijärven seurakunta

Rakkauden laki

MATT. 5:20–30

7. SUNNUNTAI HELLUNTAISTA 7.7.

Etiikka on niin kuin korkeushyppy: aina voi rimaa korottaa – aina voi elää vielä paremmin. Pyrkimys edellyttää hyvän määrittelyä ja käsitystä pahasta. Ilman absoluuttia, Jumalaa, määrittely käy yli-voimaiseksi. Kristityt uskovat, että Jumala on hyvä ja suorastaan rakkaus. Jumalan kuvaksi luodulla on taju hyvästä. Tosin syntiinlankeemuksen seurauksena ihmisen arvostelukyky on heikentynyt, mutta Jumala on ilmoittanut tahtonsa ihmisen ymmärrettävin sanoin myös Pyhässä Raamatussa. Kymmenen käskyä ovat Jumalan antama elämän oma laki kaikille ja kaikiksi ajoiksi. ”Jumala on ilmoittanut sinulle, ihminen, mikä hyvä on, ja mitä muuta Herra sinulta vaatii, kuin että teet sitä, mikä oikein on, rakastat laupeutta ja vaellat nöyrästi Jumalan edessä” (Miik. 6:8). Näitä Jumalan käskyjä Jeesus selittää vuorisaarnan katekismustunnissaan.

Tiedämme elämää suojaavan viidennen käskyn: ”Älä tapa.” Oletko ollut vihoissasi veljellesi? Ovatko sanasi tai käytöksesi olleet loukkaavia ja vahingoittavia? Maalliselle laille riittää, että se täytetään ulkonaisten tekojen puolesta. Sydämen vihaan ei yhteiskunnan laki puutu, tosin viime aikoina kyllä vihapuheeseen. Jumalan laki puolestaan koskee tekojen ja sanojen lisäksi ajatuksia ja vaikuttimiakin. Vihaa, katkeruutta, kaunaa ja kostomieltä ei saa jäädä hautomaan, vaan on sovittava niin kiireesti, että rukouskin saa odottaa. Syn ti omallatunnolla ei ihminen saa iäisyyteen astua. Tähän kutsuu ja pyytää voimaa *Isä meidän* -rukouskin.

Toinen esimerkki synnistä sydämen tekona koskee kuudetta käskyä: ”Älä tee aviorikosta”, laajemmin: ”Älä tee huorin.” Jo himoitseva katse on syntiä. Me voimme leikkiä mielikuvituksemme kanssa, mut-

ta Jeesuksen mukaan synti on niin vakava asia, että silmä tai käsi kannattaa heittää menemään, jos se estää helvettiin joutumisen. Ovatko ajatuksesi puhtaat? Maallinen laki ei juuri tuomitse uskottomuuden eikä huoruuden rikkomuksista – media kylläkin – mutta Jumalan tahto ja laki vaativat totuutta ja puhtautta mieleen ja vaikuttimiin saakka. Himo on voimakasta omistamisen halua eli mitä suurinta itsekkyyttä ja siten rakkaudettomuutta. Yhdeksäs ja kymmenes käsky kieltävät himoitsemasta.

Jeesuksen katekismusoppitunti tekee ilmeisen selväksi, että meillä on paljon parannettavaa Jumalan edessä, vaikka olisimmekin kunnan kansalaisia. Sitä paitsi emme ole vielä puhuneet mitään laiminlyönneistä, sillä Jumala kutsuu meidät tekemään hyvää. On kysymys oikeasti siitä, mitä olemme tehneet tai jättäneet tekemättä käsillämme, jaloillamme, suullamme, silmillämme, ajatusmaailmassamme. Onneksi Jumalan käskyjen ulkonainen noudattaminen riittää turvaamaan yhteiskuntarauhan ja kohtuulliset ihmissuhteetkin, mutta sielulle pintakelpoisuutemme ei tuo rauhaa. Olemme pesunkestäviä fariseuksia, joilla näkyvän julkisuuden sisällä on syntiä rakastava sydän. Etiikan korkeushyppy ei ole meidän lajimme, eikä sellainen ole Jeesuksen tähtäuspisteenäkään.

Kristityt, varsinkin luterilaiset kristityt, ovatkin kalleimpana aarteenaan varjelleet sitä löytöä, joka esimerkiksi **Martti Lutherille** antoi rauhan tässä kysymyksessä: kuinka ikinä kelpaan Jumalalle? Sitä aarretta sanotaan uskonvanhurskaudeksi. Edellinen raamatunsuomenno johtaa tämän asian äärelle tekstin alussa uutta paremmin: ”Ellei teidän vanhurskautenne ole paljoa suurempi kuin kirjanoppineiden ja fariseusten, niin te ette pääse taivasten valtakuntaan” (Matt. 5:20). Ei ole ollenkaan kysymys

meidän vanhurskaudestamme, vaan Raamattu sanoo: ”Jumala on antanut Jeesuksen meille vanhurskaudeksi” (1. Kor. 1:30) ja: ”Tämä Jumalan vanhurskaus tulee uskosta Jeesukseen Kristukseen, ja sen saavat omakseen kaikki, jotka uskovat. Kaikki ovat samassa asemassa, sillä kaikki ovat syntiä tehneet ja ovat vailla Jumalan kirkkautta, mutta saavat hänen armostaan lahjaksi vanhurskauden, koska Kristus Jeesus on lunastanut heidät vapaiksi.” (Room. 3:22–24.)

Sama Jumalan sana ja sen kautta vaikuttava Pyhä Henki, joka näyttää todeksi syntimme, osoittavat myös ainoan vanhurskauden, joka Jumalan edessä kestää (Joh. 16:8). Tämä ”paljon suurempi vanhurskaus” on siis Jeesus Kristus. Tällä lahjavanhurskaudella, jonka saa uskomalla Jeesukseen, on suuret vaikutukset. Mieli saa rauhan Jumalan edessä, ja tulee halu noudattaa Jumalan tahtoa ja toppuutella omaa häijyä tahtoaan.

Kerrotaan Oslon joukkosurmaajan manifestissaan ilmaiseen edustavansa kulttuurikristillisyyttä mutta tietävänsä myös sellaista kristillisyyttä, jossa Jeesukseen uskotaan henkilökohtaisena Vapahtajana ja Herrana. Kulttuurikristillisyydellä ei ole voimaa vaikuttaa ihmisten käyttäytymiseen tai johtaa ikuiseen elämään, ei edes vaikuttaa kristillistä kulttuuria. Sen sijaan sellainen, joka uskoo Jeesukseen henkilökohtaisena Vapahtajana ja Herrana, tietää, että Jumalan käskyt ovat yhä voimassa. Elämän suojeleminen koskee ihmistä elämän alusta loppuun saakka. Uskollisuus puolisolalle ennen liittoa ja avioliiton aikana suojaa sellaista, mikä puolisoille ja lapsille on kaikkein arvokkainta ja vaikuttaa ratkaisevasti ihmisen ja koko yhteiskunnan elämään. On merkille pantavaa, että Jeesus ottaa esille juuri nämä kaksi käskyä. On mahdollista rakastaa ihmistä ja olla silti hyväksymättä kaikkia hänen tekojaan. Sen voivat kaikki lapsiaan rakasta-

vat mutta lasten tuhoisaa käyttäytymistä surevat vanhemmat kertoa. Ei ole mahdollista hyväksyä ihmisen väärää käyttäytymistä ja silti rakastaa.

Maassamme kasvavien ongelmien syynä ei ole, että jotkut ottavat kristillisyyden liian tosissaan, vaan se, että Raamatun sanaa ja sen synnyttämää uskoa ja kuuliaisuutta sanalle on yhä vähemmän. On turha kuvitella, että kristillinen kulttuuri ja moraalit säilyvät edes Pohjoismaissa, jos niiden synnyttäjistä ja ylläpitäjistä, Raamatun sanasta ja sen noudattamisesta, luovutaan. Tässä kierteessä nyt olemme. Ei kulttuurikristillisyyttä saa aikaan eikä pidä yllä kristillistä kulttuuria. Mitä tulee tilalle?

Jeesuksen katekismuspuhe osoittaa, että jokaista elämäneluetta, jota ei hallitse Kristus, hallitsee Antikristus. Antikristillinen kulttuuri on valheen kulttuuri, niin kuin Antikristus on valheen isä. Kristillisen kulttuurin vaihtoehto on väkivallan kulttuuri, niin totta kuin Antikristus on murhaaja. Ei mikään hallitus lakeja säätämällä kykene asettamaan tukkeita kasvavalle kovuudelle, häikäilemättömälle itsekkyydelle eikä piittaamattomuudelle, pohjattomalle ahneudelle eikä oman edun tavoittelulle, sosiaaliselle ja kulttuurin rappiolle, korruptiolle ja lopulta valheelle ja väkivallalle. Sen voi tehdä vain ihmiset sisältä käsin muuttava hengellinen herätys ja Jeesuksessa tarjolla oleva lahjavanhurskaus. ●

Keijo Rainerma

Kirkastettu Kristus

MATT. 17:1–8

KIRKASTUSSUNNUNTAI, KRISTUKSEN KIRKASTUMISEN PÄIVÄ 14.7.

Näköpiiriin jää Jeesus yksin

Jokainen haluaa itselleen hyviä, muihin jääviä hetkiä. Tahdomme nousta arjen keskeltä kirkastusvuorelle. Etsimme

sellaisia tilanteita, jolloin kaikki vaiva ja taakka olisivat poissa. Pietarilla, Jaakobilla ja Johannesella, tuolla opetuslasten ydinjoukolla, oli siihen suuri mahdollisuus, kun Jeesus kutsui heidät mukansa vuorelle yksinäisyyteen. Se mitä sitten tapahtui, oli ainakin Pietarille todellinen elämys, koska luemme siitä myöhemmin myös hänen kirjeestään (2. Piet. 1:16–18).

Halu jäädä vuorelle

Vuorella oli hyvä olla Jeesuksen kanssa. Mieli oli seesteinen, täynnä rauhaa, pyhää tunnetta ja tuntoa. Opetuslapset olivat valmiita vaikkapa kokonaan jäämään kirkastusvuorelle. ”Herra, on hyvä, että me olemme täällä. Jos tahdot, teen tänne kolme majaa, sinulle ja Moosekselle ja Eliaalle.” Mooses edustaa tässä lakia ja Elia vanhan liiton profeettoja.

Mistä vuorella puhuttiin? Jeesuksen poislähdöstä, kärsimisestä (Luuk. 9:31). Edessä olevassa Golgatan kärsimyksessä, ristinpuulla, oli toteutuva Jeesuksen rakkauden kirkkaus. Niin tulivat täyttymään laki ja profeetat.

Jeesuksen kirkkaus

Herran Jeesuksen kirkastumisesta oli kysymys. Vuorella hänen ulkomuotonsa muuttui opetuslasten nähden (Mark. 9:2). Vuorella näkyi siis Jeesuksen kirkkautta ja valtasuuruutta, ei muiden. Se yllätti opetuslapset, koska heidän mielestään kukaan ”vaatteenvalkaisija maan päällä ei voi sellaista saada aikaan”.

Ääni taivaasta

Taivaasta kuultu ääni kertoi ydinsanomman, saman, joka kuultiin Jordanilla Jeesuksen kasteen yhteydessä. Siitä ymmärrämme, että Jeesus on todella Jumalan Poika, hän on Messias. Toiseksi se kertoo, että meidän tulee kuulla Jeesusta, asettua hänen oppilaakseen ja kuunnella ja totella hänen sanojaan. ”Kuulkaa häntä!” Olisi-

ko meidän opittava nykyajassa juuri tämä: poikkeuksellisten kokemusten sijasta katsokaa Herran sanaa, kuulkaamme Jeesuksen opetuksia. Meidän kirkastusvuoremmekin Raamatussa!

Tärkein on Jeesus

Mikä sinulle on tässä kertomuksessa tärkeintä? Saako se sinut kaipaamaan erityisiä kokemuksia? Etsitkö sinä jonkinlaista kirkastusvuorikokemusta elämäsi? On Jumalan suurta, sanoisinko ”ylimääräistä” armoa, jos hän antaa sinulle sellaisia.

Tässä tekstissä ylikuonnollinen kokemus ei näytä olevan kuitenkaan keskeisin asia. Päälimmäiseksi opetuksiksi tästä kertomuksesta jää paljon arkisempi ja siksi jo kaista ihmistä koskeva huomio. Mikä se on? Se, että keskustaan, ytimeen jäi Jeesus yksin. Evankelista sanoo: ”He eivät enää nähneet ketään muuta kuin Jeesuksen yksin.” Kun tunnekuuhu meni ohitse, kun voimakkaat kokemukset lakkasivat, jäi Jeesus yksin opetuslasten kanssa. Se riitti.

Oppilaille olisi vuorella voinut jäädä Mooses yksin eli laki. Mutta laki ei tuo pelastusta.

Heille olisi voinut jäädä Elia, profeetta. Mutta tulevaisuuden ennustaminenkaan ei ole tärkeintä.

Autuuden asiassa Jeesus yksin on tärkein. Siksi oli ihanaa, että opetuslasten eteen jäi Jeesus yksin. Samalla tavalla Jumalan sana ja pyhä evankeliumi jättävät meidän eteemme, meidän näköpiiriimme, meidän sydämeemme tärkeimmäksi näkyksi ”Jeesuksen yksin”, Pelastajamme.

Hengellisessä laulussa lauletaan:

”Jeesus, Jeesus yksinänsä, / sulhasemme suloinen, / meidät kaikki verellensä / päästi alta syntien. / Kaiken synnin ristinpuussa / Aadamista alkaen / kantoi Jeesus, nyt ei muussa / löydä turvaa syntinen.” (Siionin Kannel n:o 241.)

Kuinka apostoli Paavalille sanottiinkaan! ”Minun armoni riittää sinulle.”

Sama riittää meille: Jeesus yksin, armo yksin. Siinä on syntisen ihmisen kirkastusvuori joka päivä. ●

Seppo Suokunnas
Teologian tohtori, dosentti

Totuus ja harha

MATT. 7:15–23

9. SUNNUNTAI HELLUNTAISTA 21.7.

Jeesus varoittaa erittäin vakavin sanoin opetuslapsiaan hänen nimessään tapahtuvasta petoksesta. Lopunaikaa koskevasa puheessaan Jeesus vielä terävöittää tätä opetustaan (Matt. 24:4, 5, 11, 23, 24, 26).

Myös Paavali Galatalaiskirjeessä häätäilee uskovien puolesta: ”Olen hämmästynyt, kun te näin pian olette luopumassa hänestä, joka on armossaan kutsunut teitä, ja olette siirtymässä toisenlaiseen evankeliumiin” (1:6). ”Te mielettömät galatalaiset, kuka on teidät lumonnut? Asetettiinhan teidän silmienne eteen aivan avoimesti Jeesus Kristus ristiinnaulittuna” (3:1). ”Kuinka te nyt jälleen turvaututte noihin heikkoihin ja surkeisiin alkuvoimiin? Aiotteko jälleen alistua niiden orjaksi?” (4:8). ”Te etenitte jo hyvää vauhtia. Kuka teidät on pysäyttänyt? Tehän ette enää tottele totuutta. Tämä ei ole lähtöisin ainakaan hänestä, joka teitä kutsuu. Pieni määrä hapattetta hapattaa koko taikinan.” (5:8–10.)

Ei ole olemassa yksinkertaista eikä helppoa tapaa erottaa taitavasti tehtyä väärännöstä aidosta, ei oikeita tunnusteita harhauttavista tunnusteista. Molemmat koetaan aidoiksi. Ne tapahtuvat jopa Jeesuksen nimessä.

Miten Augustinus sanoikaan: ”Raivotkoot teitä vastaan ne, jotka eivät tiedä, kuinka vaivalloisesti totuus löydetään. Raivotkoot teitä vastaan ne, jotka eivät tiedä, kuinka vaikea on sisäisen ihmisen silmän tulla terveeksi. Raivotkoot teitä vastaan ne, jotka eivät tiedä, kuinka monia nyyhkytyksiä ja huokauksia tarvitaan,

että onnistutaan saavuttamaan edes pikuruinen pisara Jumalan totuutta.”

Eksytys hämää, eikä kukaan myönnä helpolla, että häntä olisi petetty. Se olisi noloa. Jokainen haluaa uskoa loppuun asti hyvää sellaisesta, minkä itse on valinnut ja mihin on tunnesiteitä. Kriittisyys koetaan turhana epäluuloisuutena ja pahanpuhumisena. Arvostelija saattaa saada syytöksen: ”Sinä teet syntiä Pyhää Henkeä vastaan.”

Monet perustavat totuuden ja oikean tutkimisen kokemuksiin, näkyviin ilmiöihin, väitettyihin ihmeisiin, tunteisiin, mielentiloihin, siihen, kuinka paljon on seuraajia ja kokousyleisöä, väitettyihin uskon tulemisiin, kulttuihin todistuspuheenvuoroihin, kokousten ilmapiiriin ja ennen kaikkea puhujan kykyyn koskettaa ihmisiä. Monen kannanottoja johtaa luottamus nykymedian väitteisiin. Mikään näistä arvostelun välineistä ei ole luotettava.

Usein tarvitaan aikaa, ennen kuin petos paljastuu ja sen oikea luonne tulee näkyviin vastaansanomattomalla tavalla. Tarvittiin aikaa, ennen kuin Oulun profetia paljastui tai **Markku Koivisto**. Nytkään osa kannattajista ei myönnä mitään harhaa olleen olemassa. On vain joitakin yllälyöntejä.

Ehkä kauhistuttavin esimerkki harhasta on ollut **Jim Jonesin** johtaman yli 900 uskovan kohtalo vuonna 1978 Guayanassa viidakkosiirtolassa (ks. http://fi.wikipedia.org/wiki/Kansan_Temppeli).

”Se vaara on aina olemassa, että tunteen luomiseksi kaivataan jotakin sellaista, mitä Sanassa ei löydy. Tällä keinolla Saatana johtaa monet Jumalan sanasta ihmimillisten päähänpistojen, vaikutelmien, mielijohteiden ja fanaattisen käytöksen pauloihin ja lopuksi selvästi Jumala sanan vastaiseen toimintaan. Olemme turvasa vain, jos käyttäydymme huolellisesti Jumalan sanan mukaan. Siinä on kaiken

totuuden ja voiman lähde. Jumalan elämä on hänen sanassaan. Sanansa välityksellä Jumala antaa Henkensä ihmisille.” (Robert D. Brinsmead.)

Seuraava linkki paljastaa meille, mitä saattaa tapahtua hengellisessä kokouksessa, kun tunteet päästetään valoilleen: <http://www.youtube.com/watch?v=fhSdOtyERuI&...>

Perusongelma on kuitenkin omassa sydämessämme. ”Petollinen on sydän ylitse kaiken ja pahanilkinen; kuka taitaa sen tuntea” (Jer. 17:9). Siksi ”yli kaiken varottavan varjele sydämesi, sillä sieltä elämä lähtee” (Sananl. 4:23 KR 1938). Jeesuksen sanojen mukaan sydäimestä lähtee pahoja ajatuksia, vilppiä, ylpeyttä ja uhmamieltä (Mark. 7:22–23). Ne halukkaasti liittoutuvat harhaan johtavan ”suden” ja Jeesuksen nimen hämäävän käyttäjän kanssa.

Tämä mahdollisuus elämässämme johtakoon meidät tunnustamaan virren (371:4) sanoin: ”Vaan miten sokeana nähdä voisi, / ja tiekö eksyneelle tuttu oisi, / mitenkä rampa pääsee liikkumaan, / mitenkä kuollut nousee haudastaan?” Itsevarmuus särkyköön. Meidän tulee suostua rukoilemaan: ”Ah ole, Jeesus, tienä eksyneelle, / virvoittajaksi tule väsyneelle / ja elämäksi mulle kuolleelle / ja totuudeksi valheen orjalle. / Voimallas ryöstä saalis saatantalta / ja sydäimestä särje synnin valta. / Tee rakkaammaksi mulle ristin tie, / se armon tuntemiseen minut vie.” (Virsi 371:7–8.)

Vain pysymällä lähellä Jeesusta ja hänen sanansa varassa pääsemme perille. ●

Olavi Peltola
Rovasti, Helsinki

Uskollisuus Jumalan lahjojen hoitamisessa

LUUK. 16:1–9

10. SUNNUNTAI HELLUNTAISTA 28.7.

Evankeliumikatkelma käsittelee epärehellistä taloudenhoitajaa. Tällaista talou-

denhoitajaa Jeesus vielä kehui? Jeesus ei kiittänyt taloudenhoitajan epärehellisyyttä vaan epärehellisen taloudenhoitajan viisautta. Mallia ei pidä ottaa epärehellisyydestä vaan viisaudesta.

Missä suhteessa taloudenhoitaja oli viisas? Tilinteon hetki oli tulossa, ja taloudenhoitaja toimi silloin, kun vielä oli aikaa toimia. Hän pyrki varmistamaan tulevaisuutensa, vaikka tekikin sen vääryyteen turvautuen.

Vaikka Jeesuksen kertomuksessa on yhtä ja toista vaikeasti ymmärrettävää, muutama asia käy kuitenkin varsin selvästi ilmi.

Tilinteon hetki lähestyy. Jokainen joutuu tekemään selkoa tekemisistään ja tekemättä jättämisistään, vieläpä sanoista ja ajatuksistakin. Kukin meistä on Jumalalle vastuussa elämästään. Viimeisenä päivänä Jumala kutsuu eteensä jokaisen koskaan eläneen ihmisen ja sanoo: ”Tee tili toimistasi.”

Viimeisellä tuomiolla mittapuuna on Jumalan kymmenen käskyä, ei yleinen mielipide eivätkä minun omat käsitykseni oikeasta ja väärästä. Kymmenen käskyn valossa näen, etten ole elänyt Jumalan tahdon mukaisesti. Jos ehkä ulospäin näyttäisi tekojen tasolla jotakuinkin siivoilta, niin ainakaan sanat tai viimeistään ajatukset eivät kestä päivänvaloa. Samoin kuin kertomuksen taloudenhoitaja tajuan, että olen elänyt väärin ja joudun siitä nyt tilille.

Viimeisellä tuomiolla menetettävänä ei ole vain työpaikka ja elintaso, vaan silloin on kyse elämästä ja kuolemasta – ikuisesta elämästä ja ikuisesta kuolemasta, tai vaasta ja kadotuksesta.

Taloudenhoitaja ymmärsi toivottoman tilanteensa ja ryhtyi ajoissa toimiin tulevaisuutta silmällä pitäen. Hän rupesi järjestelemään isäntänsä saatavia ja luomaan suhteita isännän velallisiin tulevaisuutensa varmistamiseksi. Näyttää siltä, että taloudenhoitaja toimi isäntänsä tappiok-

si. On myös arveltu, että ehkäpä taloudenhoitaja korjasi uusilla velkakirjoilla aikaisemmat kohtuuttomat velan ehdot kuten esimerkiksi korot oikeudenmukaisemmiksi.

Niin tai näin, tässä suhteessa taloudenhoitajasta ei ole enää esimerkiksi meille. Viisautta oli se, että hän tarttui toimeen ajoissa, ilman viivytyksiä. Se, miten hän asiaa hoiti, oli kuitenkin väärä tapa. Ensinnäkään hän ei vaikuttanut lainkaan katuvalta vaan päinvastoin yritti keplotella itsensä kuiville tempuilla ja konsteilla. Toiseksi raha ja omaisuus eivät voi pelastaa ketään.

Kymmenen käskyn edessä ei auta venkoilu. Käskyt rikkonut ansaitsee kadotuksen. Mitä pikemmin ihmiselle valkenee, että kyseessä on täydellinen vararikko, sitä parempi. Nimittäin silloin seuraa hetki, jolloin on lähdeittä etsimään pelastusta jostain muualta kuin omista ansioista.

Taloudenhoitajan viisautta on siis järjestää asiat kuntoon suhteessa Jumalaan nyt, kun vielä on aikaa. Taloudenhoitajan viisautta on tajuta, että Jumalan edessä eivät omat ansiot riitä. Taloudenhoitajan viisautta on kääntyä Jeesuksen puoleen ja pyytää hänen apuaan.

Ihminen on saanut elämänsä Jumalalta ja on myös vastuussa elämästään Jumalalle. Miten sinä käytät Jumalan omaisuutta, elämääsi, jonka olet häneltä saanut?

Me olemme kaikki tuhlanneet Jumalan omaisuutta. Olemme haaskanneet elämäämme vääryyteen. Synti tuhoaa ja rikkoo elämää. Synnin takia Jumalan omaisuutta on mennyt hukkaan. Syntimme johdosta me Jumalan omaisuuden taloudenhoitajina olemme velassa. Tätä velkaa emme kykene hoitamaan omin ansioin. Mitä tehdä, kun Jumala sanoo: ”Tee tili toimistasi, minun talouttani sinä et enää hoida”?

Jos Jumala ottaa omaisuutensa parempaan talteen, meille jää vain ikuinen

kuolema. Jumala ei menetteli siinä mitenkään epäoikeudenmukaisesti. Niinhän jokainen omaisuudestaan huolehtiva isäntä toimisi.

Jumala kuitenkin pani syntivelkamme Jeesuksen maksettavaksi. Sen, mitä Jumalan olisi kuulunut vaatia meiltä taloudenhoitajilta, hän vaatikin omalta Pojaltaan.

Ristinkuolemallaan ja ylösnousemuksellaan Jeesus lunasti meidät. Se tarkoittaa, että Jeesus maksoi velkamme ja osti meidät vapaiksi synnin ja kuoleman valasta. Jeesuksen lunastamalla ihmisellä on tilit selvinä viimeisellä tuomiolla: velat on maksettu.

Sinä ja minä saamme ottaa vastaan pelastuksen ilmaiseksi, lahjana, yksinkertaisesti uskon kautta. Me emme ansaitse lahjaa, mutta saamme sen armosta, ilman omia ansioita. Ethän halveksi tätä lahjaa, sillä se on suunnattoman kallisarvoinen. Vaikka pelastus on meille ilmainen, Jeesukselle se maksoi kaiken.

Lahjasta voi kieltäytyä. Otathan vastaan pelastuksen lahjan, ettei se jää kohdallasi hyödyttömäksi? Ethän torju luotasi Lunastajaa ja vapautusta syntivelasta? Otathan mallia taloudenhoitajan viisaudesta? ●

Sakari Ylönen

Kappalainen, Keminmaan seurakunta

Etsikkoajoikoja

LUUK. 19:41–48

11. SUNNUNTAI HELLUNTAISTA 4.8.

Elisa ja Jeremia olivat olleet itkijäprofeettoja (2. Kun. 8:11–12, Jer. 8:18–23, 14:17). He toivat julki itse Jumalan sydänäänäni, hänen suruaan kansan syntien tähden. Emme voi edes erottaa, kumpi itkee, Jumala vai profeetta. Näin on erityisesti Jeremian kokemuksissa. Vielä syvemmin Jumalan murhe ilmenee Jeesuksen ääneen itkemisessä. Kreikan verbi *klaioo* tarkoittaa juuri tätä. Hän ei itke omaa tulevaa

kärsimystään vaan sitä, että moni paaduttaa sydämensä ja hylkää Jumalan pelastusteen (Luuk. 23:26–31).

Palmusunnuntain riemu vaihtuu äkkiä Vapahtajan tuskaan, jota hän vielä kokee hengessään mutta pian myös fyysisesti pahojen ihmisten käsissä. ”Hän tuli omiensa tykö, mutta he eivät ottaneet häntä vastaan” (Joh. 1). Tämä on toistuva ilmiö kautta aikojen, mutta erityisesti loppunajallisessa luopumuksessa. Jeesus ilmaisee Isän Jumalan tuskan, kun hänen luomansa ja lunastamansa ihmiset myös tulevaisuudessa hylkäävät hänen kutsunsa. Jo ikuisuudessa Isän sydäntä painoi risti, kun hän päätti luoda ihmissuvun rakkautensa astioiksi, mutta ihmiset tulivat särkemään hänen sydämensä. Tätä tarkoittanevat Johanneksen ilmestyksen sanat ”Karitsasta, joka on teurastettu maailman perustamisesta asti” (13:8). Jo ikuisuudessa oli sen ristin varjo, joka nyt pystytetään tämän maan kamaralle.

Jeesuksen olivat vastaanottaneet suuret kansanjoukot, jotka vielä syvemmin ymmärtämättä hurraa-huutonsa todellista merkitystä kuitenkin ilmaisivat Jeesuksen tuovan rauhan Jumalan ja ihmisten välille (Luuk. 19:38). Tätä paheksuville fariseuksille Jeesus vastasi Habakukin kirjan sanoilla: jos ihmiset ovat vaiti, kivet huutavat (2:11). Kivet tulivatkin huutamaan, kun Jeesuksen ennustus Jerusalemin ja sen temppelin hävityksestä toteutuivat. Itkumuurilla nuo tonnien painoiset kivet vieläkin huutavat, koska omaisuuskansa ei tuntenut etsikkoaikaansa.

Etsikkoaika merkitsee sitä, että Jumalan kutsun edessä ihminen ymmärtää, mitä ”hänen rauhaansa sopii” (KR:n käännös on kyllä asiallisesti oikea mutta särkee yhteyden *rauha*-sanaan, joka esiintyy jo edellä jakeessa 38). Omassa viisautessaan ihminen ei koskaan voi ymmärtääkään tätä asiaa. Jumala kätkee sen häneltä. Vain hän voi avata tien pelastukseen (*ekrybee*,

aoristin passiivi). Olemme kuitenkin vastuullisia, sillä voimme hylätä tai vastaanottaa Jumalan kutsun, kun hän sen antaa. Etsikon aika, *kairos tees episkopees*, on se pian ohikiitävä hetki, jolloin Jumala etsii ja kutsuu. Näitä nyt-hetkiä on aina siellä, missä evankeliumia julistetaan, sillä siellä taivas on avoinna (2. Kor. 5–6).

Jeesus puhdisti temppelin sekä toimintansa alussa (Joh. 2) että sen lopussa (synoptiset evankeliumit). Hän osoitti Jumalan huoneen oikean käytön rukouksen huoneena ja samalla avoimena kaikille kansoille (Mark. 11:17). Siitä tulee rosvojen luola, jos siellä ei tehdä todellista parannusta vaan palataan entiseen menoon ja synteihin ”ryöstösaalista jakamaan”. Jeesus osoitti myös, mitä on oikea kiivaus Jumalan asiassa (Joh. 2:17). Se on suoraan mustasukkaista (kreikan *dzeelos*) kaiken antamista Kristukselle Jumalan kunniaksi, niin kuin hän on mustasukkainen jokaisesta omastaan (Jaak. 4:5). Kuinka vääristynyt onkaan nykyään käytetty halveksiva verbi ”jeesustella”, kun sillä tarkoitetaan hurskastelua ja pehmoilua! Siitä emme tunnista Jeesusta. Paavalin syntinen kiivaus ja uskonkiihko muuttuivat Jumalan käsissä hurskaaksi kiivaudeksi niiden puolesta, jotka ovat Jeesukselle kihlattuja (2. Kor. 11:2). Jumala on kuluttava tuli, joka ei siedä puolinaisuutta ja penseyttä (Ilm. 3:14–). Se tuli kuluttaa synnin pois muttei polta ihmistä karrelle. Ylösnoussut Kristus kehotti ensimmäisen rakkautensa menettäneitä palaamaan alkuun (Ilm. 2). Alkuun, ensimmäiseen rakkauteen palaaminen varjelee loppuunpalamiselta.

”Kidronin puron tuolle puolen” on meille kutsua yksinäisyyteen ja rukoukseen Jeesuksen esimerkin mukaisesti (Mark. 11:19). Kukaan ei jaksa taistella eikä pysyä rintamassa tai muurinaukossa, jollei hiljaisuudessa ja sanantutkimisessa vetäydy kaiken hälyn tuolle puolen.

Lutherin neuvo on hyvä. Mitä enemmän hänellä oli työtä, sitä enemmän hän otti aikaa rukoukseen. ●

Erkki Ranta

Teologian tohtori, Viinikan seurakunnan emerituskirkkoherra

Itsensä tutkiminen

LUUK. 18:9–14

12. SUNNUNTAI HELLUNTAISTA 11.8.

Päivän evankeliumissa kerrottu Jeesusin vertaus oli suunnattu erityisesti niille, jotka olivat varmoja omasta vanhurskaudesta. Fariseuksen turvana eivät kuitenkaan olleet Jumalan lupaukset vaan hänen oma edistymisensä tiettyjen velvollisuuksien hoitamisessa. Näin hänen vanhurskautensa rakentuikin hiekalle eikä kalliolle. Siksi Jeesus oli horjutettava väärälle perustalle rakentaneen ihmisen väärää turvallisuudentunnetta.

Jeesus kuvailee, kuinka kaksi miestä menee rukoilemaan temppeliin. Ensiksi mainitaan fariseus. Miksi nuo kaksi, jotka eivät seurustele keskenään, menevät samaan aikaan temppeliin rukoilemaan? Miksi he myös lähtevät sieltä pois samaan aikaan? On luonnollista olettaa, että miehet osallistuivat jumalanpalvelukseen. Tähän viittaa myös ilmaisu: ”Publikaani seisoi taempana”, oikeastaan ”kaukana”.

Kun Raamattu puhuu rukoilemisesta, se voi viitata yhtä hyvin seurakunnan yhteiseen jumalanpalvelukseen kuin yksityisen ihmisen rukoukseen (Luuk. 1:9).

Publikaani oli jättäytynyt eroon muusta seurakunnasta. Jerusalemin temppelissä järjestettiin jumalanpalvelus kahdesti päivässä, aamulla ja iltapäivällä, sovitusuhrin uhraamisen aikoihin eli noin klo 15. Juutalaisilla oli tapana tuohon aikaan mennä päivittäin temppeliin jumalanpalvelukseen saadakseen papin lukeman siunauksen osakseen ja rukoillakseen suit-

sukseen polttamisen aikana. Erityisesti iltauhrin aika oli niin suosittu rukoilemisen ajankohta, että ihmiset rukoilivat tuohon aikaan kotonakin.

Suitsuttamisen aikaa pidettiin parhaimpana rukoushetkenä siitä syystä, että jumalanpalveluksen siinä vaiheessa karitsan uhraaminen oli peittänyt kansan synnit, joten tie Jumalan luo oli auki.

Rukoilivatko kertomuksen henkilöt temppelissä yhdessä vai yksin? Jakeeseen liittyy käännösongelma. Suomenoksessa sanotaan: ”Fariseus asettui paikalleen seisomaan ja rukoili itsekseen.” Alkutekstissä sana *itsekseen* (*pros heauton*) voi viitata rukoilemiseen ja seisomiseen. Jos se viittaa seisomiseen, ajatuksena olisi, että fariseus asettui jumalanpalvelukseen seisomaan itsekseen, siis erilleen muista. Näin jo seisontapaikan valinta kertoisi meille sen, minkä fariseus myöhemmin suusanallisestikin ilmoittaa: hän on toisten yläpuolella. Näin miehillä oli jotakin yhteistä: kumpikin tahtoi olla erillään muista, tosin erilaisista syistä. Toinen tunsivat olivansa kaikkia muita huonompi, toinen kaikkia muita parempi.

Fariseus käy muun seurakunnan kuullen läpi asioita, jotka hänen mielestään osoittavat hänen olevan muiden yläpuolella. Hänen ongelmansa oli siinä, että kun hän katsoi tehneensä velvollisuutensa, hän saattoi mielestään perustellusti erottautua muusta kansasta. Näin Jeesus korostaa, ettei ihmisen asema Jumalan edessä tule sillä tavoin kuntoon, että hän koettaa täyttää kaikki hänelle uskotut velvollisuudet.

Publikaanin rukousta leimasi toisenlainen asenne kuin fariseuksella. Sen näki jo hänen ruumiinsa asennosta. Hän ei katsonut itseään arvolliseksi liittymään muuhun seurakuntaväkeen eikä edes tohtinut kohottaa kasvojaan kohti taivasta, niin kuin muuten oli tapana. Publikaani tunsipäällään sekä ihmisten hylkäämisen että

Jumalan tuomion. Niinpä hänellä ei ollut Jumalalle tuotavana muuta kuin anteeksi- saamisen tarpeensa.

Raamattu kertoo miehen lyöneen rin- taansa. Raamatussa tämä tuskaa ilmai- seva tapa mainitaan tämän lisäksi vain Jeesuksen ristiinnaulitsemisen yhtey- dessä (Luuk. 23:48). Eleet viestivät mie- hen tarpeesta saada anteeksi. Niiden kanssa sopivat yhteen myös hänen sa- nansa: ”Jumala, ole minulle syntiselle armollinen!” (Luuk. 18:13).

Luukas käyttää kreikan sanaa *hilasko- mai*, joka on pohjana myös ’sovituspai- kkaa’ tarkoittavalle sanalle *hilasterion*. Sitä käytetään Hepr. 9:5 ja 2:17–18:ssa, jossa *hi- laskomai* on suomennettu *sovittamiseksi*. Niinpä voimme kääntää publikaanin ru- kouksen myös siten, että hän pyytää Ju- malaa sovittamaan myös hänet, syntisen ihmisen.

Anteeksianto ei ole mahdollinen ilman sovitusta (Hepr. 9:22). Siksi publikaani rukoilee temppelessä, virheetöntä karit- saa uhrattaessa, että sovitus koskisi myös häntä.

Jeesus saattoi sanoa ainoastaan pub- likaenin noista kahdesta miehestä pois- tuneen temppeleistä vanhurskaana. Jee- sus korostaa miesten välisessä suhteessa tapahtunutta muutosta myös siten, että kun hän kertoi miesten temppeleihin tulos- ta, hän mainitsi fariseuksen ensin. Nyt kun he poistuvat, hän mainitsee publikaa- nin ensin.

Saman asian Jeesus vielä vahvistaa pää- tettyään varsinaisen vertauksen totea- malla: ”Jokainen, joka itsensä korottaa, alennetaan, mutta joka itsensä alentaa, se korotetaan.”

Vertauksen miehet olivat temppeleis- sä sovitusuhrin uhraamisen aikana. Me Heprealaiskirjeen kirjoittajan kanssa tie- dämme, että Vanhan testamentin lakien mukaiset sovitusuhrin olivat viittaamas- sa täydelliseen uhriin, Kristukseen. Ilman

hänen verenvuodatustaan ei myöskään publikaani olisi saanut anteeksi. Se, joka turvaa Jeesuksen uhrikuoleman tuomaan sovitukseen omien mahdollisuuksiensa sijasta, saa täydellisen anteeksiannon. Se, joka korvaa Jumalan pelastavan tarkoi- tuksen omilla aivoituksillaan, sulkee fari- seuksen tavoin itse itsensä pelastuksen ul- kopuolelle. ●

Jukka Norvanto

TL, lähetysteologi ja raamattu- kouluttaja, Medialähetys Sanansaattajat

Jeesus, parantajamme

MARK. 7:31–37

13. SUNNUNTAI HELLUNTAISTA 18.8.

Kreikkalaista teatteria

Siirtotyöläinen Joosef oli lähtenyt Betlehe- min kototalosta Nasaretiin työnhakuun. Kuuden kilometrin päässä Sefhoriksen valtaisa rakennustyömaa tarjosi töitä. He- rodes Antipas, jota Jeesus kutsui ketuksi ja joka hallitsi Galileaa 4 eKr – 39 jKr, ra- kennutti kaupunkia roomalaiseen tyyliin: katuja, taloja, pankkeja, toreja, synago- gia, hotelleja, palatsi ja jo Herodes Suuren alulle panema 5000 katsojapaikan teatteri (25 000 asukaan kaupungissa!). Tosin Galilean pääkaupunkia, nykyistä Zipporia, ei edes mainita evankeliumeissa. Vuodesta 20 jKr alueen keskuksiksi tullut Tiberias- kin mainitaan vain ohimennen (Joh. 6:23). Kansallismielisessä Galileassa ei intoiltu miehittäjien hankkeista, mutta riittipä ra- kentajille töitä. Heidän joukossaan maini- taan Jeesuskin (Mark. 6:2, 3).

Kenties Jeesus rakensi teatteria, ehkä kävikin siellä ja ainakin lainasi teatteriter- mejä. Teatteri oli suosituin viihteen muo- to noihin aikoihin. Näytelmät olivat kreik- kankielistä kulttuuria kansalle. (**Carsten Peter Thiede**: *Kala Rooman keisarille*, Pe- russanoma 1999.) Kreikkalaisen kulttuu- rin vaikutuspiirissä Jeesus opetuslapsi- neen puhui aramean ja heprean lisäksi

kreikkaa. Niinpä keskustelu kreikkattaren kanssa aina uudelleen ajankohtaistuvasta riivaaja-aiheesta sujui ongelmitta, ja vaivattu pikkutyttö sai avun (Mark. 7:25–30) Pahan turmiovaltoihin synti, sairaus ja kuolema kuuluvat. Jeesus tuli ne voittamaan, ollaanpa riivaajista mitä mieltä tahansa.

Jeesus ei järjestänyt näytelmiä

Jeesus ei järjestänyt näytöksiä. Tärkeämpää kuin miltä asiat näyttävät, oli se, kuinka elämä oikeasti on. Evankeliumeissa on enemmän kuultavaa kuin nähtävää. Usko tulee kuulemisesta. Vaellamme uskossa, emme vielä näkemisessä, vaikka uskoakseni jokainen evankeliumin julistaja ja Jeesuksen todistaja mielellään tarjoaisivat näyttöä asiansa vakuudeksi. Tuomas sai todistuksen silmilleen ja sormilleen (Joh. 20:27). Toki Raamattu lupaa, että ihmeet ja merkit seuraavat niitä, jotka uskovat (Mark. 16:17). Yhtä selkeästi Raamattu osoittaa, että ihmeet voivat herättää ihmettelyä saamatta aikaan parannusta ja uskoa. Jumala vaikuttaa ja antaa uskon Sanan ja sakramenttien kautta. Tämä usko ei jää vaille seurauksia, joista suurin on rakkaus eli hyvät teot lähimmäiselle. Siitä olisi kerrottavana valtaisa ihmeiden tarina.

Välimereltä Jeesus kulkee Gennesaretille kymmenen vahvasti kreikkalaista kulttuuria edustavan kaupungin muodostaman alueen eli Dekapoliin halki. Liikutaan siis kreikkaa puhuvien pakanoiden keskellä. Puhuminen ja kuuleminen eivät onnistuneet millään kielellä siltä kuurolta, joka tuotiin Jeesuksen luo suurin odotuksin. Siunattuja ihmisiä ovat kautta aikojen olleet nuo Jeesuksen luo tuojat, joiden hienona esikuvana oli Andreas (Joh. 1; 6; 12), vaikkei heitä yleensä nimeltä mainitakaan. Kuuronkaan nimeä ei mainita, vaikka hänestä varmaan melkoinen julkkis ja todistaja tulikin. Tärkeintä evankeliumeissa on yksi nimi, Jeesus. Me

puolestamme voimme sovittaa itsemme tuojien ja autettavan paikalle.

Nyt Jeesuksen toimissa oli nähtävääkin, muttei ollut näkijöitä. Jeesukseen ei tarvitse pettyä. Pettymyksiä tulee, jos Jeesuksen edustajat lupaavat sellaista, mistä Jeesus itse ei lupauksia antanut. Raamatun lupauksia on niin paljon, ettei itse keksittyjä lupauksia tarvita. Esimerkiksi kaikkien parantuminen sairauksistaan ei sisälly Jeesuksen lupauksiin, mutta kaikkien syntien anteeksiantamus syntinsä tunnustavalle ja Jeesukseen turvautuvalle sisältyy.

”Effatan” evankeliumi

Kuurouden aiheuttamat elämän rajoitukset ovat suuret. Kuulemisen, puhumisen ja puheselkeyden ongelmia on yllin kyllin, vaikkei kuuroja oltaisikaan. Jeesuksen ”effataa” tarvittaisiin. ”Mies ei kuuntele” on vaimojen tavallisin arvio miehestään. Joistakin liitoista ovat loppuneet sanat. Sukupolvien välinen kuilu voi revetä huolettaisuudeksi. Ihmiset uupuvat, koska tapaavat paljon ihmisiä mutteivät kohtaa yhtäkään. Elämän säröt ja vauriot peitetään hyvinvoinnin naamarein ja reippauden ritilöin. Ihminen on todellisesti läsnä vasta haavoissaan. Toisten heikkoudesta ja lankeemuksista luetaan lööpeistä. Emme näe ja emmekä kuule edes lähelle. Puhumme sohvalta valtamerten yli, mutta pöydän toiselle puolelle se on vaikeampaa. Ihmeitä ja muutoksia tapahtuu kuitenkin yhä siellä, missä Jeesus avaa sielun, kielen ja korvan siteet. Hän aloittaa siitä, kuinka asiat oikeasti ovat, ei siitä, miltä ne näyttävät.

Sanan kirkossa, jos missä, sanojen selkeys on elämän ja kuoleman kysymys. Elämme totuudesta ja kuolemme valheesta. Valheiden verkossa ja puolitotuuk-sien sumussa jumalallisen totuuden vartijatkin ovat alkaneet puhua sammaltaen, elleivät peräti vaienneet, ettei heitä

syytettäisi eivätkä ihmiset eroaisi kirkosta. Vieraiden lippujen kantajat kaappavat puhevallan. Hengelliset johtajat ja lauman puolesta uhrautuvat paimenet ovat katoava luonnonvara. Keskinertaisia hallintomiehiä ja yhteiskunnallisia keskustelijoita on pilvin pimein. Ellei saarnaaja voi sanoa: ”*Haec dixit Dominus*” (’Näin sanoo Herra’), ei kannata sanoa mitään, sillä muut ovat sanoneet jo. Jeesuksen *effataa* tarvitsee kirkko, jotta sen edustajat voivat puhua Herran sanaa oikein sanoin ja rohkeasti (Ef. 6:19).

Kielletty on aina houkuttanut. Se tuskin on syy siihen, että Jeesuksen kiellosta huolimatta ihmiset julistivat Jumalan hyviä tekoja. Onko Jumala todennut: ”Tapahtukoon sitten teidän tahtonne” ja lopettanut hyvät tekonsa? Julistukselle ja ylistykselle on vaikea rakentaa tukkeita silloin, kun sydän on armohyvystä kylläinen. Tässä maailmassa tosin mikään todistus ei tapahdu sen paremmin pelkässä Hengessä kuin kirkkokäsikirjan mukaan, sillä aina on ihmistä mukana. Suuri vaikutus on kuitenkin sillä, jos ihmiset ovat tosissaan, sillä puolinaisuus lienee synneistä yleisin. ●

Keijo Rainerma

Perustan perinteiset teologiset opintopäivät aiheesta Herätys on sovittu pidettäväksi torstaista lauantaihin 2.-4.1.2014 Suomen Raamattuopistossa Kauniaisissa. Ulkomaisena vieraana Tomas Nygren Upsalasta, piispavieraana Jari Jolkkonen Kuopiosta, Kirkon tutkimuskeskuksesta Hanna Salomäki, kirkkohistorioitsijana muiden lisäksi Jouko Talonen Helsingistä.

Perusta

**Uskon ja ajattelun avuksi
40. vuosikerta
Ilmestyy kuudesti vuodessa.**

Julkaisijat

Suomen Evankelisluterilainen Opiskelija- ja Koululaislähetys ry | OPKO
Suomen Raamattuopiston Säätiö | SROS
Suomen teologinen instituutti ry | STI

Vastaava päätoimittaja 2011–2013

Raimo Mäkelä | raimo.makela@kotiportti.fi
050 910 9058

Toinen päätoimittaja 2011–2013

Timo Eskola | timo.eskola@teolinst.fi
09 668 9550

Toimitussihteeri ja taittaja

Paula Eskola | paula.eskola@sro.fi
050 361 4099

Ulkoasun suunnittelu

Teemu Junkkaala | teemu@gstj.fi

Toimitus 2001–2013

Juha Ahvio | juha.ahvio@elisanet.fi
Ville Kettunen | ville.kettunen@helsinki.fi
Jukka Norvanto | jukka@norvanto.fi
Leif Nummela | leif.nummela@uusitie.com
Olli-Pekka Vainio | olli-pekka.vainio@helsinki.fi
Juha Vähäsarja | juha.vahasarja@sro.fi

Neuvottelukunta 2011–2013

Puheenjohtaja: Keijo Rainerma, Juha Auvinen,
Leif Erikson, Ruth Franzén, Salli Hakala, Markku Ihonen, Tapani Innanen, Timo Junkkaala,
Sammeli Juntunen, Ilmari Karimies, Aleksi Kuokkanen, Jussi Miettinen, Pekka Mäkipää,
Olavi Peltola, Henrik Perret, Timo Pokki, Tapio Puolimatka, Erkki Ranta (varapuheenjohtaja),
Timo Rämä, Niilo Räsänen, Matti Sartonen,
Mauri Tervonen, Lauri Thurén, Aku Visala

Toimituksen osoite

PL 15, 02701 Kauniainen

Kustantaja

Perussanoma Oy

Tilauspalvelu ja osoitteenmuutokset

Yap | tilaajapalvelu@yap.fi
0303 9778

Tilauhinnat 2013

Opiskelijatilaus 15 €/vuosi, kestotilaus 36 €/vuosi, määräaikaistilaus 39 €/vuosi, irtonumero 7 €.

Ilmoitushinnat

1/1 sivu: 130 mm (lev.) × 193 mm (kork.) 250 €,
½ sivu: vaaka 130 mm × 96,5 mm 140 €,
pysty 62,5 mm × 193 mm 140 €,
muut: 0,80 €/pmm, palstaleveys 62,5 mm.
Hintoihin lisätään alv. (23 %).

Ilmoitusten vastaanotto

aineistot.perusta@perussanoma.fi |
050 361 4099

Kirjapaino

Kirjapaino Uusimaa. Perusta-lehti painetaan ympäristöystävällisesti.

Aikakauslehtien liiton jäsen.
ISSN 0355-7111